

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

PANTEION UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCE

**ΣΧΟΛΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ SCHOOL OF INTERNATIONAL
COMMUNICATION AND CULTURE STUDIES**

**ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ, ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ DEPARTMENT OF INTERNATIONAL,
EUROPEAN & REGIONAL STUDIES**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ» POSTGRADUATE PROGRAM
"STRATEGIC SECURITY STUDIES"**

**Ολοκληρωτική Άμυνα. Ανάλυση μιας προσέγγισης για την αύξηση της
αντοχής της κοινωνίας σε πόλεμο και της ικανότητας επιβίωσης της
χώρας.**

**Comprehensive Defense. Analysis of an approach to increase society's
resistance to war and the country's survivability.**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ MASTER THESIS

Παναγιώτης Ι. Βιολέτης.

Αθήνα, 202

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

Στην οικογένειά μου

Ευχαριστίες.

Είμαι ευγνώμων στους ανθρώπους που υπομονετικά και με αγάπη με βοήθησαν να ξεκινήσω και να ολοκληρώσω την παρούσα εργασία. Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου, κ. Κωνσταντίνο Κολιόπουλο, καθώς αποδέχτηκε μου παρείχε την απαραίτητη υποστήριξη ώστε να την ολοκληρώσω σε εύθετο χρόνο.

Άφησα για το τέλος, τους πιο σημαντικούς ανθρώπους που έχω κοντά μου , τη σύζυγό μου Παναγιώτα και την κόρη μου Ανδριάννα – Μιχαέλα καθώς επίσης τον υιό μου Ιωάννη – Κων/νο . Τους ευχαριστώ από τα βάθη της καρδιάς μου για την στήριξη, την κατανόηση και την ψυχική τους δύναμη, αφού με στερήθηκαν για ένα σημαντικό διάστημα, προκειμένου να ολοκληρωθεί με επιτυχία το δύσκολο αλλά συνάμα όμορφο ταξίδι στο χώρο των μεταπτυχιακών μου σπουδών.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	1
<u>ΣΚΟΠΟΣ</u>	4
<u>ΑΝΑΛΥΣΗ</u>	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:	5
Δια λειτουργικότητα μεταξύ ΕΔ, Σωμάτων Ασφαλείας και φορέων Πολιτικής Προστασίας στη Γαλλία.	
Το μοντέλο Διαχείρισης Κρίσεων-Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της Αυστραλίας	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:	
Ελληνικό Μοντέλο, Δυνατότητες Περιορισμοί.	19
<u>ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</u>	31
<u>ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ</u>	33
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ</u>	41

ΑΤΟΜΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

Ολοκληρωτική Άμυνα. Ανάλυση μιας προσέγγισης για την αύξηση της αντοχής της κοινωνίας σε πόλεμο και της ικανότητας επιβίωσης της χώρας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Ορισμοί

Ο ορισμός των καταστάσεων έκτακτης ανάγκης ενοποιείται και διευρύνεται ως ακολούθως:

Κατάσταση έκτακτης ανάγκης είναι κάθε συγκυρία που θέτει σε διακινδύνευση βασικά αγαθά της χώρας και των πολιτών, σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, λόγω εξωτερικής επιβουλής, λόγω απειλής από μη κρατικούς παράγοντες, λόγω φυσικών ή / και ανθρωπογενών καταστροφικών φαινομένων, σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, η οποία δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί από τις διαθέσιμες υποδομές και δυνάμεις που υφίστανται στο επίπεδο εκδήλωσής της. Τα υπό διακινδύνευση αγαθά είναι τα προστατευόμενα από το Σύνταγμα της χώρας, ήτοι ενδεικτικά η ζωή, η τιμή, η περιουσία, η ελευθερία των πολιτών, οι κοινωφελείς υποδομές, το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον κ.λπ.

2. Ο κανόνας έξι στο βιβλίο «Η Τέχνη της Στρατηγικής» των κ. καθηγητών της Στρατηγικής **Πλατιά – Κολλιόπουλου**, προέρχεται από την *Τέχνη του Πολέμου του Σουν Τσου* και έχει γενική εφαρμογή.¹ Σε ένα επίπεδο ευρύτερο της στρατηγικής, αντικατοπτρίζει την ανάγκη προετοιμασίας για τις αντίξοες συνθήκες που είναι περίπου βέβαιο ότι αργά ή γρήγορα θα εμφανιστούν. Είναι η λογική που μας έχει κληροδοτήσει τη βιβλική ιστορία των παχιών και των ισχνών αγελάδων, και τον μύθο του αμέριμνου

---

¹ Πλατιάς Αθ. – Κολλιόπουλος Κων/νος,(2015), *Η Τέχνη του Πολέμου του Σουν Τσου*, (σελ 215), Αθήνα: Δίαυλος.

τζιτζικά και του προνοητικού μέρμηγκα. Όταν μεταβαίνουμε στο πεδίο της στρατηγικής αντιπαράθεσης, η λογική του κανόνα αυτού μπορεί να συνοψιστεί με την αμερικανική ρήση «η ελπίδα δεν είναι στρατηγική». ²

Αυτό εκδηλώνεται με πολλούς τρόπους. Ο πλέον θεμελιώδης είναι ότι το διεθνές περιβάλλον είναι ανταγωνιστικό και ο πόλεμος αναπόφευκτος. Το διεθνές σύστημα είναι άναρχο :δεν υπάρχει διεθνής κυβέρνηση , και στο διεθνή χώρο δεν μπορείς να τηλεφωνήσεις στο «εκατό». Το αποτέλεσμα είναι ότι, άσχετα με το τι επιθυμούν οι άνθρωποι και τα μεμονωμένα κράτη, το φαινόμενο του πολέμου είναι ενδημικό στο διεθνές σύστημα. Από αυτό προκύπτει ότι η αμυντική προετοιμασία αποτελεί προϋπόθεση για την επιβίωση και την ελευθερία των κρατών, και κατ'επέκταση την ευημερία των πολιτών. Προετοιμασία σημαίνει συγκέντρωση πόρων δημιουργία δυνατοτήτων και κινητοποίηση ανθρώπινου δυναμικού. Επομένως, η υψηλή στρατηγική μπορεί να ιδωθεί ως η ανάπτυξη και η ενορχήστρωση πόρων ισχύος, με σκοπό την αυτοπροστασία σε ένα κόσμο όπου ο πόλεμος είναι πάντα πιθανός.

Οι παραπάνω αλήθειες είναι δυσάρεστες. Σε κανέναν δεν αρέσει να ζει με τον συνεχή φόβο του πολέμου, ενώ οι αμυντικές προετοιμασίες ενέχουν πολλαπλό κόστος. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο στη πρώτη ευκαιρία, με το που φαίνεται ότι η διεθνής πολιτική εισέρχεται σε φάση σταθερότητας, λησμονείται ότι ο πόλεμος ενδημεί στη διεθνή πολιτική εξαιτίας της άναρχης δομής του διεθνούς συστήματος.³

Όπως μας έχει διδάξει η αρχαία αλλά και η νεότερη ιστορία μας και αποτελεί στρατηγικό κανόνα, θα πρέπει να στηριζόμαστε για την άμυνα μας στις δικές μας δυνάμεις , όσο περισσότερο μπορούμε. Χαρακτηριστική περίπτωση κράτους που αρνείται πεισματικά να βασίσει την ασφάλεια του σε τρίτους και εννοεί να στηρίζεται στις δικές του δυνάμεις όσο τον δυνατόν περισσότερο , είναι το Ισραήλ.⁴ Οι Ισραηλινοί δεν λησμονούν τη φοβερή εμπειρία του Ολοκαυτώματος, όταν εκατομμύρια εβραίοι εξοντώθηκαν από τους Ναζί ενώ ο υπόλοιπος κόσμος παρακολουθούσε εν πολλοίς αδιάφορα. Το ολοκαύτωμα δίδαξε τους Ισραηλινούς ότι κανείς δεν θα τους βοηθήσει την ώρα του υπέρτατου κινδύνου. Έτσι, παρότι διατηρεί ειδική σχέση με της ΗΠΑ , από

---

² Who said 'Hope is not a strategy?' <https://quotes.yourdictionary.com/articles/who-said-hope-is-not-strategy.html>.

³ Πλατιάς Αθ. – Κολιόπουλος Κων/νος,(2021), *Η Τέχνη της Στρατηγικής*, (σελ 58), Αθήνα: Δίαυλος.

⁴ Platias A (1986), *High Politics in small Countries*, (chapter 5), (Ph.D dissertation Cornell University)

τις οποίες λαμβάνει τεράστια βοήθεια κάθε είδους, το Ισραήλ επιμένει να διατηρεί το τελικό λόγο και την απόλυτη ελευθερία κινήσεων όταν κρίνει ότι απειλείται η ασφάλεια του.

Σε αντίθεση με το Ισραήλ, η περίπτωση της Ελλάδας στην Κύπρο δείχνει τι συμβαίνει εάν δεν στηρίζεται στις δικές σου δυνάμεις και ελπίζεις στη βοήθεια τρίτων. Τον Νοέμβριο του 1967 η ελληνική Χούντα υπέκυψε στις Τουρκικές πολεμικές απειλές και αποδέχθηκε την αποχώρηση της Ελληνικής Μεραρχίας που ήταν εγκατεστημένη στο νησί από το 1964.⁵ Κατ' αυτό το τρόπο η Κύπρος απογυμνώθηκε από ένοπλες δυνάμεις. Την επόμενη μέρα μετά την λήψη της απόφασης για αποχώρηση της Μεραρχίας, ο Έλληνας Υπουργός εξωτερικών και βετεράνος διπλωμάτης Παναγιώτης Πιπινέλης έστειλε έγγραφο στις ανά τον κόσμο ελληνικές πρεσβείες, στο οποίο αποτυπώνεται με τον χειρότερο τρόπο η νοοτροπία ότι η Ελλάδα δεν στηρίζεται στις δικές της δυνάμεις και εναποθέτει την ασφάλειά της σε τρίτους.⁶

Όταν η χώρα εμπλακεί και χρειασθεί να πράξει ολοκληρωτική άμυνα θα δοκιμασθεί όλη η οργάνωση της χώρας. Ωστόσο, ο όρος οργάνωση δεν περιορίζεται στα καθαρά στρατιωτικά ζητήματα, αλλά άπτεται και ευρύτερων τομέων όπως η πολιτική, η οικονομία, και η κοινωνία. Η στρατηγική σημασία της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής οργάνωσης ίσως να μην είναι τόσο προφανής, αλλά αυτό δεν την καθιστά λιγότερο σημαντική. Είναι χαρακτηριστικό ότι μια μελέτη που έγινε για τον Αμερικανικό στρατό και ανέλυσε μια σειρά πανίσχυρων στρατών – τον μακεδονικό, τον ρωμαϊκό, τον μογγολικό και τον ναπολεόντειο- που επιχείρησαν σε διάφορες περιόδους της ιστορίας, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι όσο περισσότερο ένα στρατιωτικό πλεονέκτημα μας εδράζεται σε κοινωνικούς θεσμούς και υποδομές, τόσο περισσότερο αντέχει στον χρόνο.⁷

Το καλύτερο παράδειγμα είναι ίσως αυτό της Ρώμης. Οι Ρωμαίοι παρότι κάποιες φορές υπέστησαν δεινές ήττες σε μάχες, κέρδισαν σχεδόν όλους τους πολέμους που διεξήγαγαν από την αρχές του 3ου αιώνα Π.Χ μέχρι τα μέσα του 3ου αιώνα μ.Χ. Κατά την εκτεταμένη αυτή χρονική περίοδο, οι πόλεμοι που έχασε η Ρώμη μετριούνται στα

---

⁵ Πανουργιάς Π(2004), *Κύπρος: Η αποχώρηση της ελληνικής Μεραρχίας την 29η Νοεμβρίου 1967. Εθνική μεθοδολογία, Β' έκδοση συμπληρωμένη* (Αθήνα: Ινστιτούτο του βιβλίου)

⁶ Πανουργιάς Π(2004), (σελ 109 – 110)

⁷ David Gallina et al, (2002), *Military Advance in History* (Washington, DC – Falls Church, VA: Office of the Secretary of Defense for net Assessment – Information Assurance Technology Analysis Center)

δάκτυλα, και όλοι τους ήταν ρωμαϊκά επεκτατικά εγχειρήματα που απέτυχαν – κανείς δεν κατάφερε να επιτεθεί στη Ρώμη και να της αποσπάσει εδάφη. Θεμελιώδης παράγοντες της μακραίωνης επιτυχίας της Ρώμης ήταν το πολιτικό και κοινωνικό σύστημα της. Παρά τις κατά καιρούς αυθαιρεσίες των ηγετών της, η Ρώμη υπήρξε σε γενικές γραμμές ένα κράτος δικαίου με ισχυρούς θεσμούς. Η ρωμαϊκή πολιτική ηγεσία είχε επί μακρόν τη δυνατότητα να αντλεί εκτεταμένους πόρους (στρατολογία φορολογία) από την κοινωνία σχεδόν αδιαμαρτύρητα. Τέλος, το ρωμαϊκό κράτος ήταν ανοιχτό στην ενσωμάτωση όσων ήταν πρόθυμοι να εκρωμαιστούν, διευρύνοντας έτσι σταθερά την βάση ισχύος του.

Πέρα από την εξαιρετική περίπτωση της Ρώμης, αντίστοιχα παραδείγματα μπορούν να βρεθούν στην σύγχρονη εποχή. Κατά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο το Ηνωμένο Βασίλειο κατέδειξε υπέρτερη οικονομική και κοινωνική οργάνωση απ' ότι η Ναζιστική Γερμανία – τουλάχιστον στα πρώτα χρόνια του πολέμου. Αυτό του επέτρεψε να την ξεπεράσει σε πολεμική παραγωγή κατά την περίοδο 1940 – 1942, παρότι εκείνο το διάστημα οι Γερμανοί ήλεγχαν τους πλουτοπαραγωγικούς πόρους του μεγαλύτερου μέρους της Ευρώπης. Αντίστοιχα η νίκη των Αμερικανών στον ψυχρό πόλεμο οφείλεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στο ότι η πολιτική κοινωνική και οικονομική τους οργάνωση αποδείχθηκε συνολικά υπέρτερη εκείνης των Σοβιετικών. Παρά τα προβλήματα και τα λάθη του, το αμερικανικό σύστημα αποδείχθηκε παραγωγικότερο, ελκυστικότερο και ανθεκτικότερο από το σοβιετικό.⁸

ΣΚΟΠΟΣ

3. Να δοθούν αναλυτικά υφιστάμενα μοντέλα Σχεδίων Διαχείρισης Κρίσεων και αντιμετώπισης κινδύνων από επιλεγμένα κράτη που είτε έχουν παραπλήσια χαρακτηριστικά με την Ελλάδα, όπως όμοια κουλτούρα και οικονομικά μεγέθη (έκταση , ΑΕΠ) ή διαθέτουν μεγάλη εμπειρία και παρουσιάζουν μεγάλη αποτελεσματικότητα στη διαχείριση κρίσεων.

Επίσης θα επιχειρηθεί να παρουσιασθεί το αντίστοιχο Ελληνικό μοντέλο Διαχείρισης Κρίσεων με έμφαση στη προσπάθεια στησίματος μιας Ολοκληρωτικής άμυνας της

---

⁸ Colin S. Gray,(2007) Fighting Talk: Forty maxims on War, Peace and Strategy(σελ 24-27), Wastport, CT and London: Praeger Security International.

χώρας. Ανάλυση μιας προσέγγισης για την αύξηση της αντοχής της κοινωνίας σε οπουδήποτε σοβαρή κρίση ή πόλεμο, και της ικανότητας επιβίωσης της χώρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Δια λειτουργικότητα μεταξύ ΕΔ, Σωμάτων Ασφαλείας και φορέων Πολιτικής Προστασίας στη Γαλλία.

ΓΕΝΙΚΑ

1. Η πολιτική της ασφάλειας και τα άμυνας της Γαλλίας έχει σκοπό την προστασία των θεμελιωδών συμφερόντων της μέσα σε ένα περίπλοκο διεθνές περιβάλλον.

2. Το θεσμικό και το νομικό πλαίσιο⁹ του Υπουργείου Εσωτερικών, που προΐσταται στην Ασφάλεια της πολιτικής Προστασίας:

α. Έχει σκοπό να αποκαταστήσει τη θέση της υπεύθυνης συμμετοχής των πολιτών και να αποσαφηνισθούν οι ευθύνες του κράτους στο σχεδιασμό, την επιχειρησιακή διαχείριση και την υποστήριξη για βοήθεια. Επιπλέον αλλάζει το καθεστώς της Νομαρχιακής Υπηρεσίας Πυρόσβεσης και Διάσωσης (SDIS)¹⁰ και των συνθηκών απασχόλησης των πυροσβεστών.

β. Βασίζεται σε μια διττή στρατηγική της αποτροπής και της αντίδρασης. Εκ των οποίων η τελευταία βασίζεται σε τρεις βασικούς τομείς : την πρόληψη, την παρέμβαση και την προστασία.

3. Η πρόληψη είναι ο τομέας με άμεση προτεραιότητα και σκοπός της είναι να αποτρέψει την εμφάνιση τέτοιων καταστάσεων Κρίσεων. Η πρόληψη έχει ως στόχο, να :

α. Συμβάλει στην εθνική και διεθνή σταθερότητα, την εγγύηση της ειρήνης, της ανάπτυξης και της ευημερίας του Γαλλικού λαού.

β. Αποτρέπει την εμφάνιση των ενδεχομένως επικίνδυνων καταστάσεων και των άμεσων ή των έμμεσων απειλών.

γ. Περιορίσει την προσφυγή στη βία.

---

⁹ Νόμος αριθμ. 2004-811 για το εκσυγχρονισμό της πολιτικής προστασίας της 13 Αυγούστου 2004 σχετικά με την οργάνωση της πολιτικής άμυνας.

¹⁰ SDIS (Services Départementaux d'Incendie et de Secure)

δ. Συμπεριλάβει τελικά τις κρίσεις και τις συγκρούσεις στο πιο χαμηλό πιθανό επίπεδο.

4. Η πρόληψη ασκείται σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο με μια σειρά από μέτρα, κοινωνικά, διπλωματικά, οικονομικά, ανθρωπιστικά, στρατιωτικά τα οποία εφαρμόζονται με συντονισμένο τρόπο για μέγιστη αποδοτικότητα. Έτσι λοιπόν καθορίζει κατά ένα μεγάλο μέρος τη στρατηγική του Κράτους, για την αντιμετώπιση τέτοιων καταστάσεων Κρίσεων.

5. Η μετάπτωση της σταθερότητας ή της κατάστασης της ειρήνης σε αυτήν της κρίσης επεκτείνεται σε ένα πεδίο μόνιμων ενεργειών υπό τον έλεγχο, της πολιτικής ασφάλειας. Σε περίπτωση που η πρόληψη αποτύχει, τα ληφθέντα μέτρα επιτρέπουν τη μετάβαση στον τομέα της παρέμβασης ή της προστασίας, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

6. Όλες οι κρίσεις είναι το αποτέλεσμα της παραβίασης της προηγούμενης ισορροπίας. Αυτές οι κρίσεις μπορούν να ταξινομηθούν, είτε σύμφωνα με την αιτία τους: σε φυσικές ή προκαλούμενες, είτε από άποψη προβλεψιμότητας τους, σε προβλέψιμες ή απρόβλεπτες (ή τυχαίες).

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.

Η Οργάνωση της Πολιτικής Προστασίας¹¹ στη Γαλλία χωρίζεται στο εθνικό επίπεδο, με την με την Γενική Διεύθυνση Πολιτικής Ασφάλειας και Διαχείρισης κρίσεων (DGSCGC) ¹² και στο επίπεδο εδαφικό τομέα, με την Πυροσβεστική Υπηρεσία.

1. Εθνικό Επίπεδο

α. Γενική Διεύθυνση Πολιτικής Ασφάλειας και Διαχείρισης κρίσεων (DGSCGC).

Με υπαγωγή στο Υπουργείο Εσωτερικών, η Γενική Διεύθυνση Πολιτικής Ασφάλειας και Διαχείρισης κρίσεων (DGSCGC), είναι η κεντρική υπηρεσία, που είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση των κινδύνων στη Γαλλία, που αφορούν σε ατυχήματα καθημερινότητας ή μεγάλες καταστροφές. Περιλαμβάνει διάφορες υπηρεσίες, οι

---

¹¹ Επίσημη ιστοσελίδα Υπουργείου Εσωτερικών Γαλλίας (http://www.interieur.gouv.fr/securite_civile)

¹² DGSCGC (Direction Generale de la Securite Civile et de la Gestion des Crises)

οποίες είναι:

- (1) Το Γραφείο του Γενικού Διευθυντή της Πολιτικής Ασφαλείας και Διαχείρισης Κρίσεων.
- (2) Η επιθεώρηση της Υπεράσπισης της Ασφάλειας των Πολιτών.
- (3) Το Τμήμα των Διεθνών Σχέσεων.
- (4) Η Διεύθυνση του Πυροσβεστικού Σώματος.
- (5) Η Υποδιεύθυνση Σχεδιασμού και Διαχείρισης Κρίσεων.
- (6) Η Υποδιεύθυνση Εθνικών Πόρων.

Υπό την εποπτεία ενός περιφερειάρχη, η Γενική Διεύθυνση της Πολιτικής Ασφαλείας και Διαχείρισης Κρίσεων, στις τάξεις της οποίας απασχολούνται περίπου 3000 άτομα (πολιτικό και στρατιωτικό προσωπικό), κατανέμεται σε 60 τοποθεσίες και εδρεύει στο Asnières –sur-Seine (περιοχή στην βορειοδυτική πλευρά του Παρισιού). Το πυροσβεστικό Σώμα συνδέεται με όλα τα παραπάνω τμήματα της υπόψη Διεύθυνσης. Επίσης υπό την κηδεμονία της Γενικής Διεύθυνσης της Πολιτικής Ασφαλείας και Διαχείρισης Κρίσεων βρίσκεται η Εθνική Σχολή Αξιωματικών Πυροσβεστικού Σώματος (ENSOSP)¹³

(α) Επιθεώρηση της Υπεράσπισης της Ασφάλειας των Πολιτών

Τα καθήκοντα που ασκούνται από την Επιθεώρηση της Υπεράσπισης και της Ασφάλειας της Πολιτικής Προστασίας, είναι:

- 1/ Η περιοδική αξιολόγηση και τεχνική επιθεώρηση των νομαρχιακών υπηρεσιών των πυρκαγιών και διάσωσης (SDIS)¹⁴
- 2/ Η αποστολή της πρόληψης ατυχημάτων και έρευνας.
- 3/ Οι υπηρεσίες υποστήριξης ή συμβούλων των νομαρχιακών υπηρεσιών πυρκαγιών και διάσωσης και άλλων οργανώσεων ασφαλείας των πολιτών.
- 4/ Οι αποστολές έρευνας και ελέγχου στον τομέα της ασφαλείας αυτών που ασχολούνται με την Πολιτική Ασφάλεια.

---

¹³ ENSOSP (Ecole Nationale Supérieure des Officiers de Sapeurs Pompiers)

¹⁴ SDIS (Services Départementaux d'Incendie et de Sécurité)

5/ Η αξιολόγηση των διευθυντών και αναπληρωτών διευθυντών των νομαρχιακών υπηρεσιών πυρκαγιών και διάσωσης.

6/ Η συνδρομή στην εκτέλεση των καθηκόντων της Επιθεώρησης Γενικής Διεύθυνσης Διοίκησης (IGA)¹⁵, στην πολιτική προστασία.

Στην επιθεώρηση της πολιτικής ασφαλείας, το γραφείο ερευνών πρόληψης ατυχημάτων (BPAE), είναι υπεύθυνο για την συλλογή και συγκέντρωση πληροφοριών σχετικά με την φύση των ατυχημάτων και την κατάρτιση ενός δόγματος για τον περιορισμό του αριθμού τους.

(β) Το Τμήμα των Διεθνών Σχέσεων.

Το τμήμα των Διεθνών Σχέσεων (MRI)¹⁶, προβλέπει τα εξής:

1/ Την ανάπτυξη και εποπτεία της εφαρμογής προγραμμάτων διμερών και πολυμερών συνεργασιών.

2/ Την εκπροσώπηση του Υπουργείου Εσωτερικών στα τμήματα της πολιτικής ασφαλείας του Συμβουλίου της Ευρώπης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπως και στις περιπτώσεις ειδικών συμφωνιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3/ Την εκπροσώπηση της Γαλλίας σε διεθνείς οργανισμούς (ΟΗΕ, ΝΑΤΟ).

4/ Τις σχέσεις με διεθνείς εταιρείες που συμμετέχουν στην διεθνή δράση της Γενικής Διεύθυνσης της Πολιτικής Ασφαλείας και Διαχείρισης Κρίσεων.

(γ) Η Διεύθυνση του Πυροσβεστικού Σώματος.

Η Διεύθυνση του Πυροσβεστικού Σώματος έχει μια γενική αποστολή του συντονισμού όλων των πυροσβεστών, εθελοντών και επαγγελματιών, και τις υπηρεσίες στις οποίες εργάζονται. Καθορίζει το γενικό δόγμα στην πολιτική προστασία, οργανώνει την κατάρτιση στους τομείς αυτούς και παρέχει την τεχνική υποστήριξη. Είναι υπεύθυνη για την ρύθμιση στα τμήματα της πολιτικής ασφαλείας και την πρόληψη των πυρκαγιών, καθώς και των τάσεων των κινδύνων. Επίσης, διαχειρίζεται το δίκτυο των οργανώσεων της πολιτικής ασφάλειας, περιλαμβάνει:

---

¹⁵ IGA (Inspection Generale de l' Administration)

¹⁶ MRI (Mission des Relations Internationales)

1/ Την υποδιεύθυνση των πόρων και των δυνατοτήτων και το δόγμα της απασχόλησης.

2/ Την υποδιεύθυνση Πυροσβεστικών Υπηρεσιών και των Φορέων Παροχής Βοήθειας.

3/ Την Εθνική Σχολή Αξιωματικών Πυροσβεστών (ENSOSP) που βρίσκεται στην Aix – les – Milles και είναι μια δημόσια διοικητική υπηρεσία που είναι επιφορτισμένη με διάφορες αποστολές, όπως την εκπαίδευση Αξ/κων πυροσβεστών, των εκλεγμένων αξιωματούχων και των υπαλλήλων στον τομέα της πολιτικής ασφαλείας, τη συνεργασία του δικτύου σχολείων πυροσβεστών κατά νόμο , την έρευνα, την τεχνολογική κατάρτιση και την διεθνή συνεργασία.

(δ) Υποδιεύθυνση Σχεδιασμού και Διαχείρισης Κρίσεων.

Η Υποδιεύθυνση Σχεδιασμού και Διαχείρισης Κρίσεων ανήκει στη Γενική Διεύθυνση Πολιτικής Ασφάλειας και Διαχείρισης κρίσεων (DGSCGC), η οποία υπάγεται στο Υπουργείο Εσωτερικών

Για την αντιμετώπιση ενδεχόμενων καταστροφών ή διατάραξης της Εθνικής ζωής, η υποδιεύθυνση σχεδιασμού και διαχείρισης κρίσεων εφαρμόζει τον έλεγχο της κρίσης σε τρεις φάσεις: της ετοιμότητας, της αντίδρασης και της ανατροφοδότησης πληροφοριών. Στις περιοχές ενδιαφέροντος, αυτό οδηγεί και υποστηρίζει το έργο των κρατικών αξιωματούχων στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και στις υπηρεσίες τους.

Σε σχέση με πολλούς οργανισμούς, αυτή η υποδιεύθυνση αναλύει και διαχειρίζεται τον κίνδυνο ή την απειλή, ανεξάρτητα από την προέλευση τους (φυσικές, τεχνολογικές πυρηνικής ενέργειας, θαλάσσιας ρύπανσης κλπ.) Παρέχει επιπλέον, την πρόληψη και τους κανόνες για την αντιμετώπιση των πυρκαγιών.

(ε) Υποδιεύθυνση Εθνικών Πόρων.

Η Υποδιεύθυνση Εθνικών Πόρων ανήκει στη Γενική Διεύθυνση Πολιτικής Ασφάλειας και Διαχείρισης κρίσεων (DGSCGC), που υπάγεται στο Υπουργείο Εσωτερικών. Έχει τέσσερις βάσεις διοικητικής μέριμνας και επιχειρησιακής υποστήριξης (ESOL) που εδρεύουν στο Mary-sur-Oise, στη Marseille La Valentine, στο Jarnac και στο Mort-Mare.

Αποτελείται από άρτια εκπαιδευμένο τεχνικό προσωπικό (110 άτομα) και μονάδες οπισθοφυλακής για υλικοτεχνική υποστήριξη, έτσι ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις επιχειρησιακές εθνικές ανάγκες της πολιτικής της ασφάλειας.

Υποστηρίζουν το στόλο και τον εξοπλισμό συγκεκριμένων εθνικών επιχειρησιακών υπηρεσιών. Διαχειρίζονται τα εθνικά αποθέματα (10000m² και άνω), ώστε να μπορεί να παραδοθεί οπουδήποτε στη Γαλλία, κατά τη διάρκεια μιας κρίσης. Τέλος, ειδικοί της ESOL διερευνούν τρόπους παρέμβασης στις εθνικές επιχειρησιακές υπηρεσίες. Ως εκ τούτου, φέρουν ειδικό εξοπλισμό, όπως εγκαταστάσεις επεξεργασίας νερού ή ρομπότ για την εκκαθάριση ναρκών κλπ.

Για την υποστήριξη της εδαφικής υπηρεσίας της Πολιτικής Ασφάλειας (Πυροσβεστική Υπηρεσία), ο Υπουργός Εσωτερικών διαθέτει επιχειρησιακές υπηρεσίες, που εργάζονται σε όλη την γαλλική επικράτεια και συμβάλλουν στην ανακούφιση των διεθνών ενεργειών, ιδίως στο πλαίσιο του κοινοτικού μηχανισμού ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της πολιτικής προστασίας. Οι επιχειρησιακές υπηρεσίες της Πολιτικής Ασφάλειας, όπως είναι η Υποδιεύθυνση εθνικών πόρων, συμπεριλαμβάνουν διάφορες δομές, όπως η ομάδα εναέριων μέσων (GMA)¹⁷, η Υπηρεσία εκκαθάρισης και Στρατιωτικές Υπηρεσίες.

1/ Στρατιωτικές Υπηρεσίες.

Οι Στρατιωτικές Υπηρεσίες της Πολιτικής Ασφάλειας ενισχύουν τις τοπικές αρχές, όταν οι περιστάσεις απαιτούν υποστήριξη ή ειδική προετοιμασία για να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους. Από τους στρατιώτες, οι μηχανισμοί είναι ιδιαίτερα εξειδικευμένοι στους τομείς των δασικών πυρκαγιών, των τεχνολογικών κινδύνων και στην αναζήτηση για χαμένα θύματα. Διοικούνται από ένα στρατηγό του στρατού ξηράς (ο οποίος είναι ο διοικητής των μονάδων εκπαίδευσης και παρέμβασης της πολιτικής ασφάλειας, αλλά και βοηθός του στρατιωτικού Διευθυντή Πολιτικής Ασφάλειας) και έχει κάτω από τις διαταγές του 1500 άνδρες και γυναίκες της UIISC¹⁸ που συμμετέχουν και σε ενέργειες διεθνούς βοήθειας. Υπάρχουν τέσσερις στρατιωτικές υπηρεσίες στην Πολιτική Ασφάλεια:

α/ Το Επιτελείο των Μονάδων Προσωπικού Εκπαίδευσης και

---

¹⁷ GMA (Groupement des Moyens Aeriens)

¹⁸ UIISC (Unites d' Intervention de la Securite Civile)

παρέμβασης της Πολιτικής Ασφάλειας, που βρίσκεται στο Asnieres- sur- seine.

β/ Η Μονάδα Εκπαίδευσης και Παρέμβασης της Πολιτικής Ασφάλειας No 1 (Nogent-le-Rotrou).

γ/ Η Μονάδα Εκπαίδευσης και Παρέμβασης της Πολιτικής Ασφαλείας No 5(Corte).

δ/ Η Μονάδα Εκπαίδευσης και Παρέμβασης της Πολιτικής Ασφαλείας No 7(Brignoles).

2/ Τμήματα Εναέριων Μέσων

Τα τμήματα των εναέριων μέσων της Πολιτικής Ασφαλείας χωρίζονται σε δυο υπηρεσίες :

α/ Στην ομάδα ελικοπτέρων που περιλαμβάνει έναν κεντρικό τομέα στην Nimes(βάση Διοίκησης και Διοικητικής Μέριμνας, κέντρο εκπαίδευσης πληρωμάτων και κέντρο συντήρησης εναέριων μέσων) και 21 βάσεις ελικοπτέρων στην ηπειρωτική χώρα και ένα στην Γουαδελούπη.

β/ Στην βάση αεροσκαφών που βρίσκεται στη Marignane

Κάθε χρόνο, τα 40 Ε/Π της Πολιτικής Ασφάλειας εκτελούν αποστολές με 210 χειριστές και μηχανικούς διασώστες, προσφέρουν δε τις υπηρεσίες τους σε σχεδόν 10000 άτομα.

3/ Η Υπηρεσία εκκαθάρισης ναρκοπεδίου.

Διαιρείται σε 20 κέντρα και 6 γραφεία στην ηπειρωτική χώρα και το εξωτερικό, με περίπου 300 πυροτεχνουργούς στην Πολιτική ασφάλεια, που τους ανατίθενται τρεις κύριες αποστολές:

α/ Η εξουδετέρωση και καταστροφή μη εκραγέντων πυρομαχικών.

β/ Η ανίχνευση , την εξουδετέρωση, την απομάκρυνση και την καταστροφή των πυρομαχικών και των εκρηκτικών.

γ/ Η ασφάλεια σε επίσημες επισκέψεις και μεγάλες συγκεντρώσεις (Αυτό μπορεί να γίνει σε συνεργασία με το στρατό π.χ με κοινό κέντρο επιχειρήσεων.)

2. Επίπεδο Εδαφικού Τομέα.

α. Νομαρχιακοί Πυροσβέστες.

Ως νομαρχιακοί αξιωματούχοι, οι επαγγελματίες πυροσβέστες, προσλαμβάνονται από την νομαρχιακή υπηρεσία πυρόσβεσης και διάσωσης(SDI). Τελούν υπό την εποπτεία του νομάρχη στον επιχειρησιακό τομέα και υπό την εποπτεία του προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του νομαρχιακής υπηρεσίας πυρόσβεσης και διάσωσης (SDIS) για την διοικητική και οικονομική διαχείριση.

β. Οι Δασοπυροσβέστες.

Οι δασοπυροσβέστες είναι προσωπικό του Γενικού Συμβουλίου. Υπάρχουν περίπου 700 στη Γαλλία (180 στον Alpes- Maritimes 25 Ardeche, 120 στην Bouches- du- Rhone, 200 στην Κορσική, 120 στο Heralult και 70 στο Var).

γ. Η Ταξιαρχία Πυροσβεστών στο Παρίσι.

Η Ταξιαρχία Πυροσβεστών στο Παρίσι (BSPP)¹⁹, υπάγεται στην Νομαρχιακή Αστυνομία του Παρισιού (PP)²⁰. Οι 8000 άνδρες που ασκούν τα καθήκοντα αυτά είναι όλοι στρατιωτικοί.

δ. Το Τάγμα Θαλασσίων Πυροσβεστών στη Μασσαλία.

Το Τάγμα Θαλασσίων Πυροσβεστών της Μασσαλίας (BMPM)²¹ έχει περίπου 2500 στρατιωτικούς στις τάξεις του.

3. Ο Εθνικός Συντονισμός και η Οργάνωση Υποστήριξης.

α. Ο Εθνικός Συντονισμός

Η Γαλλία χωρίζεται σε διάφορα επίπεδα (τοπικό, περιφερειακό, ζώνης ευθύνης, εθνικό) για την οργάνωση επιχειρήσεων υποστήριξης σε κρίση ή σοβαρό συμβάν (σεισμό, έκρηξη σε εργοστάσιο, πυρκαγιές δασών κλπ). Τα παραπάνω επίπεδα, έχουν ανάλογες δομές εντολών για την ενεργοποίηση των αντίστοιχων αρχών, προκειμένου να ενημερώνονται και να ασκούν τα καθήκοντα που τους ανατίθενται σε περιόδους κρίσης (διεύθυνση επιχειρήσεων, συντονισμού, κλπ)

(1) Το τοπικό επίπεδο με τους δημάρχους και τις δημοτικές διοικητικές

---

¹⁹ BSPP (Brigade de sapeurs pompiers de Paris)

²⁰ PP(Police de Paris)

²¹ BMPM (Bataillon de Marins Pompiers de Marseille)

θέσεις (PCC)²², που αναπτύσσονται προσωρινά σε περιόδους κρίσης).

(2) Το νομαρχιακό επίπεδο, με τους υπηρεσιακούς νομάρχες με τα περιφερειακά κέντρα επιχειρήσεων τους (COD)²³, που διαιρούνται σε οκτώ τομείς: τομέας Δημόσιας Τάξης, τομέας Προστασίας πληθυσμών, τομέας στρατιωτικός, τομέας Τηλεπικοινωνίας, τομέας οικονομικός, τομέας ΜΜΕ, τομέας, Υποστήριξης, τομέας σύνθεσης και επικοινωνίας) και με τις επιχειρησιακές θέσεις εντολών (PCO)²⁴, που αναπτύσσονται προσωρινά σε περιόδους κρίσης).

(3) Της ζώνης ευθύνης με τους υπηρεσιακούς νομάρχες της υπόψη ζώνης και τα κέντρα επιχειρήσεων τους (COZ)²⁵.

(4) Το εθνικό επίπεδο με την Κυβέρνηση, το Επιχειρησιακό της Κέντρο διυπουργικής διαχείρισης των κρίσεων(CODSC)²⁶, Κέντρο επιχειρησιακής υποστήριξης λήψης αποφάσεων (COAD)²⁷ που βρίσκεται στο Asnieres-sur- Seine και το διυπουργικό Κέντρο Κρίσεων(CIC)²⁸, που αναπτύσσεται προσωρινά σε περιόδους κρίσης, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

β. Οργάνωση Υποστήριξης

Σύμφωνα με την προσέγγιση, η πόλη είναι το πρώτο επίπεδο που οργανώνεται ως αντίδραση σε ένα συμβάν. Είναι μέρος ενός μηχανισμού που αποτελείται από τρία επίπεδα : το νομαρχιακό, της ζώνης ευθύνης και το εθνικό επίπεδο. Έτσι το κράτος μπορεί να αποκτήσει την ικανότητα ενός μηχανισμού ανάπτυξης των συγκεκριμένων μέσων ή συμπληρωματικών. Σε όλες τις περιπτώσεις, ο καθοδηγητής του δημάρχου είναι ο νομάρχης του νομού.

γ. Οικονομικοί Πόροι

Εκτός από τα στρατιωτικά μέσα τα οποία αναφέρθηκαν (προσωπικό και υλικά), οι οικονομικοί πόροι επιτρέπουν στις τοπικές αρχές να υλοποιούν τις διάφορες αποστολές πυρόσβεσης, διάσωσης κλπ. Η διαχείριση κρίσεων έκτακτης ανάγκης έχει

---

²² PCC (Postes de Commandement Communaux)

²³ COD (Centres Operationnels d' Aide ala Decision)

²⁴ PCO (Postes de Commandement Operationnels)

²⁵ COZ (Centres Operationnels de Zone)

²⁶ CODSC(Centres Operationnels de la Direction de la Securite Civile)

²⁷ COAD (Centres Operationnels d' Aide a la Decision)

²⁸ CIC (Centre Interministeriel de Crises)

δικό της προϋπολογισμό που παρέχεται από το Υπουργείο εσωτερικών.

δ. Σχέδιο ORSEC²⁹ : Αρχές και λειτουργία.

Οι αρμόδιες Υπηρεσίες Πολιτικής Ασφαλείας προετοιμάζονται μέσω σχεδίων για την αντιμετώπιση κινδύνων, που έχουν ήδη διαπιστωθεί. Ο νόμος 811 του 2004 για τον εκσυγχρονισμό της πολιτικής ασφαλείας μέσα από τα άρθρα 13,14και 15 και του κανονισμούς εφαρμογής τους , αρ. 2005-1156(PCS), αρ. 2005-1157 (ORSEC) και ar 2005-1158(PPI) του 2005, μεταρρύθμισε σε βάθος το δόγμα σχεδιασμού.

Το μοντέλο Διαχείρισης Κρίσεων-Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της Αυστραλίας³⁰

Ιστορικό φυσικών καταστροφών στην Αυστραλία

Η Αυστραλία έχει μακρά ιστορία φυσικών καταστροφών, με γεγονότα όπως οι πυρκαγιές στην Τασμανία το 1967, ο κυκλώνας Τρέισι το 1974, οι δασικές πυρκαγιές του 1983 και του 2009 και οι πλημμύρες του Κουίνσλαντ το 2011, που προκάλεσαν εκτεταμένες καταστροφές και θανάτους. Με την αυξανόμενη αστικοποίηση και εκβιομηχάνιση κατά τη διάρκεια των δεκαετιών 1980 και 1990, οι «ανθρωπογενείς» κίνδυνοι και γεγονότα, όπως η έκρηξη αερίου στο Λόνγκφορντ της Βικτώρια το 1998, έχουν γίνει πιο διαδεδομένοι. Η αυξημένη ανάγκη για ετοιμότητα έναντι των καταστροφών οδήγησε σε μια αλλαγή στο Εθνικό Επίπεδο Ετοιμότητας για Καταστροφές και την ανάπτυξη της Εθνικής Επιτροπής Διαχείρισης Έκτακτης Ανάγκης με αποστολή τη ανάπτυξη μέτρων για τη μείωση του κινδύνου και τη διαχείριση των συνεπειών των καταστροφών.

Κάθε τμήμα της Αυστραλίας αντιμετωπίζει διαφορετικούς κινδύνους καταστροφών, φυσικών και ανθρωπογενών και επομένως απαιτείται διαφορετική προσέγγιση για την προετοιμασία αντιμετώπισης. Κάθε πολιτεία και επικράτεια έχει τα δικά της χαρακτηριστικά (δημογραφικά στοιχεία, υποδομές, τοπικές συνθήκες) ενώ οι πιθανότητες εμφάνισης μιας καταστάσεως κρίσης διαφέρει από περιοχή σε περιοχή. Για παράδειγμα η Βόρεια Αυστραλία είναι πιο ευάλωτη σε τροπικούς κυκλώνες και πλημμύρες ενώ η Νότια Αυστραλία αντιμετωπίζει εντονότερα καταστάσεις καύσωνα και πυρκαγιών. Το οικονομικό κόστος των φυσικών καταστροφών από το 2006 έως το 2016 ανέρχεται στα 18,2 δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως, ποσό που αντιστοιχεί στο 1,2% του ΑΕΠ. Αυτό αναμένεται να αυξηθεί σε περίπου 39 δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως (κατά μέσο όρο) έως το 2050 (σε όρους παρούσας αξίας), χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Δομή Πολιτικής Προστασίας της Αυστραλίας

²⁹ ORSEC(Organization Securite)

³⁰ Dufty, N. (2018). Civil Protection in Australia- A Case Study (άρθρο). Ανακτήθηκε την 26/1/2021 από https://www.researchgate.net/publication/344906731_Civil_Protection_in_Australia

Η διαχείριση έκτακτης ανάγκης στην Αυστραλία υποστηρίζεται από μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που ενσωματώνει την πρόληψη, την ετοιμότητα, την απόκριση και την αποκατάσταση. Η **κεντρική κυβέρνηση της Αυστραλίας** συντάσσει την Εθνική Στρατηγική για την Ανθεκτικότητα στις Καταστροφές. Η στρατηγική αυτή αναφέρεται στους κινδύνους που θα κληθεί να αντιμετωπίσει η χώρα στο άμεσο ή στο απώτερο μέλλον. Αυτό απαιτείται κυρίως λόγω των μελλοντικών κινδύνων που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή και το αυξανόμενο κόστος αποκατάστασης από καταστροφές. Παρέχει γενικές οδηγίες και γενικά αποτελεί οδηγό, προς τις κυβερνήσεις των πολιτειών, προκειμένου να μετατοπίσουν την παραδοσιακή έμφαση στις προσπάθειες διαχείρισης έκτακτης ανάγκης από την αντιμετώπιση και την ανάκαμψη από φυσικές καταστροφές στην ετοιμότητα και την πρόληψη.

Η Εθνική Στρατηγική αναγνωρίζει επίσης ότι η ανθεκτικότητα στις καταστροφές είναι κοινή ευθύνη μεταξύ όλων των επιπέδων διακυβέρνησης (αυστραλιανή, πολιτειακή και επικράτεια και τοπική), των επιχειρήσεων και της βιομηχανίας, των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ), των κοινοτικών ομάδων, των εθελοντικών οργανώσεων διαχείρισης έκτακτης ανάγκης και της κοινότητας. Η Στρατηγική συνιστά τη δημιουργία ανθεκτικών κοινοτήτων μέσω:

- Ηγεσία της αλλαγής και ο συντονισμός της προσπάθειας
- Κατανόηση των κινδύνων
- Επικοινωνία και εκπαίδευση των ανθρώπων σχετικά με τους κινδύνους
- Συνεργασία με αυτούς που επηρεάζουν την αλλαγή
- Ενδυνάμωση ατόμων και κοινοτήτων να ασκούν επιλογές και να αναλαμβάνουν ευθύνη
- Μείωση κινδύνων στο δομημένο περιβάλλον

Η αυστραλιανή κυβέρνηση χρηματοδοτεί μερικώς τις πολιτείες για δράσεις που αφορούν τη πρόληψη και την ετοιμότητα αντιμετώπισης μιας έκτακτης κατάστασης καθώς και την αποκατάσταση των καταστροφών. Πέρα των πολιτειών η κυβέρνηση χρηματοδοτεί επίσης εθνικά έργα διαχείρισης έκτακτης ανάγκης και προγράμματα που σχετίζονται με την εθελοντική υποστήριξη, εκπαίδευση και έρευνα και παρέχει βοήθεια σε άτομα και οικογένειες μέσω πληρωμών ή επιδομάτων αποκατάστασης από καταστροφές.

Επιπρόσθετα κατά τη διάρκεια μιας έκτακτης κατάστασης συντονίζει τις πολιτείες προκειμένου την από κοινού αντιμετώπιση της κρίσεως όταν μία πολιτεία δεν μπορεί από μόνη της να ανταποκριθεί. Όταν η κρίση ξεπερνάει της δυνατότητες της χώρας, η κεντρική κυβέρνηση αναλαμβάνει την ευθύνη αναζήτησης βοήθειας από άλλα κράτη. Για ορισμένους κινδύνους, όπως για παράδειγμα οι πλημμύρες, οι τροπικοί κυκλώνες και τα τσουνάμι, η κεντρική κυβέρνηση παρέχει προειδοποιήσεις στις δυνητικά επηρεαζόμενες κοινότητες.

Η αυστραλιανή κυβέρνηση είναι επίσης υπεύθυνη για έναν αριθμό εθνικών σχεδίων απόκρισης που παρέχουν πληροφορίες σχετικά με το εύρος των επιλογών φυσικής βοήθειας που μπορούν να παρασχεθούν σε κυβερνήσεις πολιτειών και εδαφών και σε διεθνείς εταίρους που ανταποκρίνονται σε έκτακτη ανάγκη. Για παράδειγμα, το Σχέδιο Αντιμετώπισης Καταστροφών της Κοινοπολιτείας (COMDISPLAN) περιγράφει λεπτομερώς τις ρυθμίσεις συντονισμού για την παροχή βοήθειας από την κυβέρνηση της Αυστραλίας σε περίπτωση καταστροφής ή έκτακτης ανάγκης στην Αυστραλία ή στις υπεράκτιες περιοχές της, ανεξάρτητα από την αιτία.

Η αυστραλιανή κυβερνητική υπηρεσία που είναι υπεύθυνη για την πολιτική διαχείρισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και τον σχεδιασμό και τον συντονισμό της υποστήριξης είναι η Emergency Management Australia (EMA), μια διοικητική μονάδα στο Υπουργείο Εσωτερικών Υποθέσεων. Η EMA θεσπίζει προγράμματα, πολιτικές και υπηρεσίες για να συγκεντρώσει τις προσπάθειες των κυβερνητικών, εθελοντικών και ιδιωτικών φορέων με ολοκληρωμένο και συντονισμένο τρόπο για την αντιμετώπιση όλου του φάσματος των αναγκών έκτακτης ανάγκης, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης, της ετοιμότητας, της απόκρισης και της ανάκαμψης.

Τμήμα της EMA είναι το Κέντρο Συντονισμού Κρίσεων της Αυστραλιανής Κυβέρνησης (CCC), μια υπηρεσία παντός κινδύνου, 24/7, με εκπροσώπους από πολλά ομοσπονδιακά τμήματα, συμπεριλαμβανομένου του Γραφείου Μετεωρολογίας και Γεωεπιστήμης της Αυστραλίας. Το κέντρο παρέχει στην κυβέρνηση την απαιτούμενη γνώση της κατάστασης και υποβοηθά στη λήψη αποφάσεων κατά τη διάρκεια μιας κρίσης. Το CCC συντονίζει επίσης τη φυσική βοήθεια της Αυστραλιανής Κυβέρνησης κατά τη διάρκεια καταστροφών και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και διαχειρίζεται τη Γραμμή Εθνικής Ασφάλειας, το μοναδικό σημείο επαφής για το κοινό για την αναφορά ύποπτης δραστηριότητας.

Οι κυβερνήσεις των πολιτειών έχουν τη πρωταρχική ευθύνη για την προστασία της ζωής, της ιδιοκτησίας και του περιβάλλοντος. Είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση έκτακτης ανάγκης λόγω των γνώσεων της στη τοπική οικονομία, τις υποδομές και το κοινωνικό περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των αναγκών και των δυνατοτήτων της πολιτείας. Στις περισσότερες περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, η πολιτεία αποτελεί τη πρώτη γραμμή υποστήριξης, απόκρισης και διαχείρισης συμβάντων έκτακτης ανάγκης³¹. Κάθε κυβέρνηση πολιτείας έχει δημιουργήσει υπηρεσίες αντιμετώπισης εκτάκτων καταστάσεων καθώς επίσης και γενική νομοθεσία³² και σχέδια για τη διαχείριση

---

³¹ Το Αυστραλιανό Γλωσσάρι Διαχείρισης Έκτακτης Ανάγκης ορίζει μια έκτακτη ανάγκη ως ένα γεγονός, πραγματικό ή επικείμενο, το οποίο θέτει σε κίνδυνο ή απειλεί να θέσει σε κίνδυνο τη ζωή, την περιουσία του περιβάλλοντος και το οποίο απαιτεί σημαντική και συντονισμένη απόκριση. Μια καταστροφή ορίζεται ως μια σοβαρή διαταραχή της κοινοτικής ζωής που απειλεί ή προκαλεί θάνατο ή τραυματισμό σε αυτήν την κοινότητα ή/και ζημιά σε περιουσία που υπερβαίνει τις καθημερινές δυνατότητες των προβλεπόμενων νομοθετικών αρχών και η οποία απαιτεί ειδική κινητοποίηση και οργάνωση πόρους άλλους από αυτούς που συνήθως διατίθενται σε αυτές τις αρχές.

³² Δεν υπάρχει γενική εθνική νομοθεσία για τις καταστροφές και επομένως δεν υπάρχει ενιαία νομική

έκτακτης ανάγκης ή καταστροφών στα οποία καθορίζονται οι ρόλοι των διαφόρων υπηρεσιών. Ο αντικειμενικός σκοπός της νομοθεσίας και των σχεδίων τείνει να είναι η προετοιμασία, η ανταπόκριση και η ανάκαμψη από μία έκτακτη κατάσταση. Ενώ τα σχέδια αναγνωρίζουν την ανάγκη μετριασμού του κινδύνου και ανάπτυξης ανθεκτικότητας, η λήψη μέτρων για την πρόληψη των απωλειών ή η υιοθέτηση μακροπρόθεσμης προσέγγισης για την ανάπτυξη μιας ανθεκτικής κοινότητας δεν αποτελούν μέρος ενός σχεδίου έκτακτης ανάγκης, αλλά λαμβάνονται υπόψη στο «business as usual». Για παράδειγμα, όταν οι πολιτειακές υπηρεσίες και οι τοπικές κυβερνήσεις λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με τον σχεδιασμό χρήσης γης.

Η τοπική κυβέρνηση έχει να διαδραματίσει βασικό ρόλο στη μείωση του κινδύνου καταστροφών. Λαμβάνει αποφάσεις για το που θα πραγματοποιηθεί ή ανάπτυξη, τα πρότυπα δόμησης, η συντήρησης των υποδομών προκειμένου να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει κάθε πιθανή έκτακτη κατάσταση.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και τη λήψη αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο και διαδραματίζει ρόλο λόγω των γνώσεων της για τη δική της οικονομία, υποδομές και το κοινωνικό περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των αναγκών και των δυνατοτήτων της κοινότητας. Διαδραματίζει επίσης βασικό ρόλο στο να βοηθά τις κοινότητες να ανακάμψουν μετά από καταστροφές ή επιπτώσεις έκτακτης ανάγκης. Διατίθενται δημοτικές εγκαταστάσεις ως κέντρα εκκένωσης ή παροχής στέγασης και παροχή στέγασης και υπηρεσιών πρόνοιας. Επιπλέον έχει την υποχρέωση του καθαρισμού των συντριμμίων ως υπηρεσία στο σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης. Ένα παράδειγμα των σχέσεων μεταξύ εθνικού, πολιτειακού και τοπικού επιπέδου φαίνεται στο Παράρτημα «Γ»³³.

Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) συμμετέχουν στη διαχείριση έκτακτης ανάγκης μέσω της κινητοποίησης πόρων και της παροχής υποστήριξης και συμβουλών σε άτομα και κοινότητες πριν, κατά τη διάρκεια και μετά από καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Μέσω των ισχυρών κοινοτικών τους δικτύων, οι ΜΚΟ παρέχουν επίσης κατάρτιση και εκπαίδευση που συμβάλλουν στην οικοδόμηση της ανθεκτικότητας στις καταστροφές.

θέση σχετικά με τις ρυθμίσεις διαχείρισης έκτακτης ανάγκης στην Αυστραλία. Αντίθετα, ρυθμίσεις για ανταπόκριση σε μια έκτακτη ανάγκη ποικίλλει ευρέως μεταξύ των πολιτειών, καθώς κάθε πολιτεία αντιμετωπίζει διαφορετικούς κινδύνους. Χωρίς ειδική νομοθετική εξουσία για τη διαχείριση καταστροφών ή έκτακτης ανάγκης, η αυστραλιανή κυβέρνηση βλέπει τον πρωταρχικό της ρόλο να παρέχει χρηματοδότηση για δραστηριότητες μετριασμού και πρόληψης, να παρέχει ομοσπονδιακά μέσα για να βοηθήσει τις πολιτείες κατά τη διάρκεια μιας περιόδου καταστροφής και να παρέχει σημαντική χρηματοδότηση μετά την καταστροφή. ωστόσο, η εθνική νομοθεσία παρέχει οδηγίες και καθοδήγηση σε αρκετούς φορείς που ενεργούν σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. για παράδειγμα ο εθνικός οργανισμός για τον καιρό, το κλίμα και τα ύδατα της Αυστραλίας παρέχει τη νομική βάση για τις δραστηριότητες τους, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης προειδοποιήσεων και ειδοποιήσεων παρακολούθησης προς την κοινότητα.

³³ Βλέπε σε Γράφημα 5, Παραρτήματος «Γ», τις σχέσεις μεταξύ εθνικού, πολιτειακού και τοπικού επιπέδου διαχείρισης καταστροφών της Αυστραλίας.

Οι βασικές ιστορικές επιρροές για την ετοιμότητα καταστροφών στην Αυστραλία περιλαμβάνουν μια κληρονομιά που γεννήθηκε από την πολιτική άμυνα και τις στρατιωτικές παραδόσεις, την ισχυρή εξάρτηση από τον **εθελοντισμό** και την εστίαση στους φυσικούς κινδύνους. Η φιλανθρωπική οργάνωση ανθρωπιστικής βοήθειας και κοινοτικών υπηρεσιών, ο Αυστραλιανός Ερυθρός Σταυρός, ήταν η πρώτη υπηρεσία διαχείρισης καταστροφών στην Αυστραλία που ανταποκρίθηκε σε καταστροφές και ξεκίνησε την ετοιμότητα για καταστροφές κατά τις αρχές του 1900, λίγο μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Στις μέρες μας όλες οι υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στους εθελοντές. ΜΚΟ, όπως για παράδειγμα ο Ερυθρός Σταυρός, οι οποίες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αύξηση της ετοιμότητας και στην παροχή υπηρεσιών υποστήριξης ανάκαμψης. Οι εθελοντές διαχείρισης έκτακτης ανάγκης αποτελούν κρίσιμο συστατικό της προετοιμασίας, της ανταπόκρισης και της αποκατάστασης από καταστάσεις κρίσεως. Επιπλέον η πολιτείες έχουν στενή συνεργασία με τις επιχειρήσεις προκειμένου να επιτρέπουν στο προσωπικό τους να δραστηριοποιείται στις δράσεις. Το ανθρώπινο δυναμικό των φορέων των υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης της Αυστραλίας φαίνονται στον Πίνακα 6, Παραρτήματος «Γ».

Το μοντέλο Διαχείρισης Κρίσεων-Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της Γαλλίας

Η πολιτική της ασφάλειας και τα άμυνας της Γαλλίας έχει σκοπό την προστασία των θεμελιωδών συμφερόντων της μέσα σε ένα περίπλοκο διεθνές περιβάλλον. Το θεσμικό και το νομικό πλαίσιο³⁴ του Υπουργείου Εσωτερικών, που προΐσταται στην Ασφάλεια της πολιτικής Προστασίας:

α. Έχει σκοπό να αποκαταστήσει τη θέση της υπεύθυνης συμμετοχής των πολιτών και να αποσαφηνισθούν οι ευθύνες του κράτους στο σχεδιασμό, την επιχειρησιακή διαχείριση και την υποστήριξη για βοήθεια. Επιπλέον αλλάζει το καθεστώς της Νομαρχιακής Υπηρεσίας Πυρόσβεσης και Διάσωσης (SDIS)³⁵ και των συνθηκών απασχόλησης των πυροσβεστών.

Βασίζεται σε μια διττή στρατηγική της αποτροπής και της αντίδρασης. Εκ των οποίων η τελευταία βασίζεται

³⁴ Νόμος αριθμ. 2004-811 για το εκσυγχρονισμό της πολιτικής προστασίας της 13 Αυγούστου 2004 σχετικά με την οργάνωση της πολιτικής άμυνας.

³⁵ SDIS (Services Départementaux d'Incendie et de Secure)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Ελληνικό Μοντέλο, Δυνατότητες Περιορισμοί.

1. Ο Ελληνικός μηχανισμός διαχείρισης κρίσεων και κινδύνων μετά το 2020

Ο Νόμος 4662/2020 «Περί της σύστασης Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» και το ΠΔ 70/2021 με τίτλο «*Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις*» Είναι η πιο νέα αναδιοργάνωση της πολιτικής προστασίας της Ελληνικής Δημοκρατίας. Αναφερόμενη σε κάθε περίπτωση καταστροφής, έχουμε την κάλυψη με ανάλογες δομές / υπηρεσίες της Πολιτικής Προστασίας.

Η προστασία, προτεραιοτήτων όπως η ζωή, η υγεία, οι περιουσίες των πολιτών αλλά και κρίσιμες υποδομές, το φυσικό περιβάλλον, είναι αρμοδιότητα του νέου συστήματος Πολιτικής Προστασίας. Η ΠΠ στοχεύει στην πρόληψη αλλά και στην ετοιμότητα προς αποφυγή ή ελάττωση στο μέγιστο βαθμό καταστροφών που οφείλονται σε φυσικά ή τεχνολογικά αίτια αφενός και αφετέρου να μειώσουν τον κίνδυνο και τις συνέπειες αυτών των αιτιών στους πολίτες της χώρας. Η Γ.Γ.Π.Π. αντικαταστάθηκε από το νεοσύστατο «*Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας*», το οποίο είναι υπεύθυνο για τα εξής:

α. Την διαχείριση φυσικών καταστροφών και κρίσεων.

β. Την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

γ. Την παρακολούθηση των Ευρωπαϊκών θεμάτων και των πολιτικών που αφορούν την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την επίβλεψη του Οργανισμού Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (Ο.Α.Σ.Π.), από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών.

2. Το Δυναμικό και τα μέσα της Ελληνικής Πολιτικής Προστασίας (ΠΠ)

Το προσωπικό που ανήκει στην πολιτική προστασία είναι στελέχη και από τα τρία επίπεδα (κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό). Αυτά είναι τα παρακάτω:

- α. Οι δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμοί.
- β. Διάφορες ιδιωτικές ή δημόσιες εταιρείες και οργανισμοί που διαθέτουν σημαντικές υποδομές (ΔΕΗ, ΔΕΠΑ, ΕΥΔΑΠ, ΟΤΕ κ.λπ.).
- γ. Τα Σώματα Ασφάλειας (Πυροσβεστικό-Λιμενικό Σώμα, ΕΛ.ΑΣ).
- δ. Το Ε.Κ.Α.Β. μαζί με διάφορες υπηρεσίες του υπουργείου υγείας.
- ε. Τα τμήματα που βρίσκονται σε ετοιμότητα, του ΓΕΕΘΑ.
- στ. Τα πανεπιστημιακά ερευνητικά Ιδρύματα και σχολές.

3. Εθελοντισμός σε θέματα της Πολιτικής Προστασίας Ο εθελοντισμός της πολιτικής προστασίας δημιουργείται ουσιαστικά με τον Ν.4662/2020. Οι εθελοντικές οργανώσεις μέσα από το Μητρώο,³⁶ που περιλαμβάνει και ειδικεύσεις Εθελοντών³⁷, δραστηριοποιούνται στην τοπική αυτοδιοίκηση για την πρόληψη, αντιμετώπιση και αποκατάσταση φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών. Υπάρχει προϋπολογισμός στην Γ.Γ.Π.Π που προβλέπει κονδύλια για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων των εθελοντικών οργανώσεων.

4. Γενικό Εθνικό Σχέδιο «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ»³⁸

Το σχέδιο Ξενοκράτης είχε σκοπό να ορίσει ένα οργανωμένο σύστημα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση καταστροφικών φαινομένων. Επίσης προβλέπει για την προστασία της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των κατοίκων της Χώρας. Επίσης

---

³⁶ Το Μητρώο έχει συσταθεί από τη ΓΓΠΠ και η ένταξη σε αυτό πραγματοποιείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας. Σύμφωνα με τα άρθρα 58,59, οι εθελοντικές οργανώσεις που μπορούν να ενταχθούν στο Μητρώο είναι νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και ομάδες προσώπων. Ανακτήθηκε την 03/03/2022 από: <https://www.e-nomothesia.gr/kubernese/proedriko-diatagma-70-2021-phek-161a-9-9-2021.html>

³⁷ Οι ειδικευμένοι εθελοντές είναι πρόσωπα που, είτε λόγω εμπειρίας είτε λόγω της ενασχόλησής τους, μπορούν να ανταποκριθούν με πληρότητα στα καθήκοντα τους. Αυτό προκύπτει από την αποδεδειγμένη συμμετοχή τους, κατά το πρόσφατο παρελθόν, σε δράσεις αντιμετώπισης καταστροφών. Οι εντασσόμενοι στο Μητρώο Ειδικευμένοι Εθελοντές υπάγονται επιχειρησιακά απευθείας στη ΓΓΠΠ (σχετικό το άρθρο 27 του Ν. 3536/2007 (ΦΕΚ 42Α). Ανακτήθηκε την 05/03/2022 από: <https://www.e-nomothesia.gr/kubernese/proedriko-diatagma-70-2021-phek-161a-9-9-2021.html>

³⁸ Ο «Ξενοκράτης» συντάχθηκε από τη Γ.Γ.Π.Π. με την Υ.Α. 1299/2003 (ΦΕΚ 423 Β΄/10-4-2003) και αναθεωρήθηκε με συμπληρωματική Υ.Α. 3384/2006 (ΦΕΚ 776/28-6-06) με την οποία εγκρίθηκε το Ειδικό Σχέδιο «Διαχείριση Ανθρώπινων Απωλειών». Ανακτήθηκε την 01/03/2022 από <https://www.civilprotection.gr/el/γενικό-σχέδιο-πολιτικής-προστασίας>

φροντίζουν για την προστασία της φύσης γενικότερα. Το σχέδιο καθορίζει ποια είναι τα είδη των καταστροφών και τους αντίστοιχους όρους της ΠΠ. Οι διαφορετικοί ρόλοι αναθέτονται σε πυραμοειδή μορφή (Υπουργεία, Περιφέρειες, Δήμους, Κοινότητες) και προσδιορίζονται επακριβώς οι εμπλεκόμενοι φορείς που διευθύνουν και συντονίζουν όσους επιχειρούν. Ακόμα, δίδονται ουσιαστικά στοιχεία για την αξιολόγηση κινδύνων και την επισήμανση των αδύναμων χώρων. Τέλος, συντάσσονται και αναθεωρούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα, τα ειδικά σχέδια για τον κάθε κίνδυνο χωριστά.

5. Ο ρόλος των Περιφερειών στην Πολιτική Προστασία

Η πολιτική προστασία συντονίζεται και επιβλέπεται από τις Περιφέρειες για την πρόληψη-ετοιμότητα-αντιμετώπιση- αποκατάσταση των καταστροφών, μέσα στο χώρο ευθύνης της. Επίσης η Περιφέρεια εισηγείται κεντρικά για το σχεδιασμό πολιτικής προστασίας. Εισηγούνται στο Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας να αποφασίσει την κήρυξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης για την περιοχή τους, καθώς και αν θα κινητοποιηθεί η πολιτική προστασία. Επίσης η περιφέρεια συμμετέχει στην έκδοση προγραμμάτων αντιπυρικής προστασίας και στο σχεδιασμό, τη μελέτη μεθόδων και μέσων για την πρόληψη και κατάσβεσή τους. Σύμφωνα με το άρθρο 41 του Ν. – 3536/2007 (ΦΕΚ 42Α) μπορούν να παίρνουν αποφάσεις επίταξης υπηρεσιών και μέσων.

6. Ο ρόλος των Δήμων στην πολιτική προστασία

Στις αρμοδιότητες τους περιλαμβάνονται:

α. Εντός των διοικητικών ορίων τους κατά αντιστοιχία με τις Περιφέρειες, η Δήμοι είναι υπεύθυνη για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών.

β. Στο πλαίσιο του εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού για την ΠΠ, η Δήμοι εισηγούνται την εφαρμογή προγραμμάτων, μέτρων και δράσεων που αφορούν την περιοχή τους.

7. Εθελοντές πολιτικής προστασίας.

Η δημιουργία Συστήματος Εθελοντισμού Πολιτικής Προστασίας προβλέπεται με τον Ν.4662/2020, όπου ρυθμίζεται τόσο η επιχειρησιακή ένταξη των εθελοντικών ομάδων στα Συντονιστικά Όργανα. Η συμβολή των εθελοντικών οργανώσεων αφορά στα εξής:

- α. Στην υποστήριξη επικοινωνιών.
- β. Για την οργάνωση καταυλισμών.
- γ. Στην ψυχολογική υποστήριξη των πληγέντων.
- δ. Στην διανομή τροφίμων-νερού, δασοπροστασία με περιπολίες καθώς και παροχή πρώτων βοηθειών.

8. Διάρθρωση Εθνικού Μηχανισμού.

Η διάρθρωση και επιχειρησιακή λειτουργία του Εθνικού Μηχανισμού στηρίζεται μέσω του Εθνικού Συντονιστικού Κέντρου Διαχείρισης Κρίσεων (Ε.Σ.ΚΕ.ΔΙ.Κ.), των Συντονιστικών Οργάνων Πολιτικής Προστασίας, του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Κέντρου Πολιτικής Προστασίας (ΠΕ.ΚΕ.Π.Π.) των Πλαισίων Διαχείρισης Εκτάκτων Αναγκών (Π.Δ.Ε.Α.).

Η διάρθρωση και διοικητική λειτουργία του Εθνικού Μηχανισμού βασίζεται στις κάτωθι δομές: Την Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, Την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ, το Επιχειρησιακό Ταμείο Πρόληψης και Αντιμετώπισης Κινδύνων (Ε.Τ.Π.Α.Κ.), την Εθνική Σχολή Διαχείρισης Κρίσεων, το Κέντρο Μελετών Διαχείρισης Κρίσεων (ΚΕ.ΜΕ.ΔΙ.Κ.), το Μόνιμο Επιστημονικό Συμβούλιο Πολιτικής Προστασίας., το Ευρωπαϊκό Κέντρο Δασικών Πυρκαγιών και την Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών (Γ.Δ.Ο.Υ.).

9. Εθνική Πολιτική Μείωσης Καταστροφικών κινδύνων

Η εισήγηση του Συντονιστικού Όργανού της πολιτικής Προστασίας (Σ.Ο.Π.Π.), στην Γ.Γ.Π.Π, ορίζει κάθε δετία την «*Εθνική Πολιτική Μείωσης Κινδύνου Καταστροφών*», σκοπεύοντας στην αύξηση της ασφάλειας των πολιτών. Η διαμόρφωσή της λαμβάνει χώρα έχοντας υπόψη την ανάλυση του κινδύνου καταστροφών σε συνάρτηση με τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους, τις οικονομικές πολιτικές, την προστασία του περιβάλλοντος και την υγεία. Την ασφάλεια και την εκπαίδευση. Η Εθνική Πολιτική

παίρνει έγκριση από την Διυπουργική Επιτροπή Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας. Το πρόγραμμα που εγκρίνεται αποτελεί βασικό πυλώνα για την ανάπτυξη . Η 3ετής διάρκεια του «Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας», περιλαμβάνει αυστηρά τις δράσεις πολιτικής προστασίας που αφορούν τις φάσεις του κύκλου των καταστροφών σε εθνικό επίπεδο. Οι σχετικές δράσεις λαμβάνουν κονδύλια, από τον κρατικό προϋπολογισμό και από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο Εθνικός Σχεδιασμός Πολιτικής Προστασίας εκπονείται τόσο σε εθνικό επίπεδο, ο οποίος περιλαμβάνει:

α. Προγράμματα, σχέδια, μέτρα και δράσεις των κεντρικών υπηρεσιών των Υπουργείων και των εποπτευόμενων φορέων.

β. Σε περιφερειακό επίπεδο, στο οποίο περιλαμβάνονται τα προγράμματα, τα μέτρα και οι δράσεις των περιφερειών της χώρας. Φυσικά θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, οι ιδιαιτερότητες των νησιών, που έχει να κάνει με την απόσταση από την ηπειρωτική Ελλάδα.

10. Επιχειρησιακές Δομές Και Υπηρεσίες Υποστήριξης Πολιτικής Προστασίας.

A. Συντονιστικό Όργανο πολιτικής Προστασίας (Σ.Ο.Π.Π.)³⁹

Το Συντονιστικό Όργανο πολιτικής Προστασίας (Σ.Ο.Π.Π.) είναι το ανώτατο όργανο για την πολιτική προστασία στη χώρα. Είναι υπεύθυνο για να συντονίζει δράσεις την επιστημονική τεκμηρίωση και εφαρμογή του σχεδιασμού πολιτικής προστασίας. Αυτό επιτυγχάνεται κατόπιν συνεργασίας με φορείς και υπηρεσίες του Δημοσίου που αφορούν την ΠΠ. Εισηγείται της Εθνικής Πολιτικής για την μείωση Κινδύνου από Καταστροφές. Μελετάει λαμβάνοντας ταυτόχρονα μέτρα και κάνοντας πρόβλεψη των επικινδυνότητων, τρωτότητας από διάφορες απειλές. Έχει σκοπό την ελάττωση των αρνητικών συνεπειών που θα φέρουν οι επικείμενες καταστροφές. Τέλος, έχει ευθύνη για την ενημέρωση των πολιτών μέσω ΜΜΕ και διαδικτύου.

---

³⁹ Συγκροτείται και λειτουργεί, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 91 του ν. 4623/ 2019 (Α' 134) . Άρθρο 12 –Ανακτήθηκε την 03/03/2022 από: <http://www.opengov.gr/yptp/?p=2551>

Β. Περιφερειακά Επιχειρησιακά Συντονιστικά Όργανα Πολιτικής Προστασίας (Π.Ε.Σ.Ο.Π.Π.)

Σε επίπεδο Περιφέρειας συγκροτούνται και λειτουργούν, κατ' αναλογία με το Σ.Ο.Π.Π., τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Συντονιστικά Όργανα Πολιτικής Προστασίας (Π.Ε.Σ.Ο.Π.Π.). Αυτό γίνεται αδιάκοπα με απόφαση του Περιφερειάρχη, ο οποίος και προεδρεύει. Τα Π.Ε.Σ.Ο.Π.Π. έχουν ως μέλη:

- 1) Τον περιφερειακό Συντονιστή Πολιτικής Προστασίας.
- 2) Τον θεματικό και τον χωρικό Αντιπεριφερειάρχη.
- 3) Τον προϊστάμενο της Αυτοτελούς Διεύθυνσης ΠΠ της Περιφέρειας.

Συμπληρώνονται από τους εκπροσώπους των ενόπλων δυνάμεων και σωμάτων ασφαλείας, αλλά και συνεργαζόμενων δημοσίων υπηρεσιών (Ε.Κ.Α.Β, δασική Υπηρεσία κλπ). Τα Π.Ε.Σ.Ο.Π.Π. οδηγούν τις ενέργειες των Τοπικών Επιχειρησιακών Συντονιστικών Οργάνων Πολιτικής Προστασίας (Τ.Ε.Σ.Ο.Π.Π.) για την αντιμετώπιση καταστάσεων εκτάκτου ανάγκης.

Γ. Τοπικά Επιχειρησιακά Συντονιστικά Όργανα Πολιτικής Προστασίας (Τ.Ε.Σ.Ο.Π.Π.)

Τα Τ.Ε.Σ.Ο.Π.Π. στοχεύουν στην εκπλήρωση των σκοπών των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Συντονιστικών Οργάνων Πολιτικής Προστασίας. Συγκροτούνται με απόφαση του εκάστοτε Δημάρχου, ο οποίος ορίζεται πρόεδρος. Την συγκρότηση αποτελούν ο Αντιδήμαρχος Πολιτικής Προστασίας ή ο Εντεταλμένος Σύμβουλος Πολιτικής Προστασίας, ο υπεύθυνος για την οικεία Δασική Υπηρεσία και ο προϊστάμενος της Δημοτικής Αστυνομίας. Το όργανο αυτό του Δήμου συμπληρώνεται από στελέχη όλων των κυβερνητικών, δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, εταιρειών κοινής ωφέλειας και ειδικούς επιστήμονες σε ρόλο συμβούλων.

Τα Τ.Ε.Σ.Ο.Π.Π. οφείλουν να κατευθύνουν, σε τοπικό επίπεδο, το έργο της πολιτικής προστασίας για καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης σε περιπτώσεις καταστροφικών φαινομένων. Σχεδιάζουν, οργανώνουν και υλοποιούν την κατάλληλη έγκαιρη ενημέρωση των πολιτών του δήμου. Επίσης, συντάσσουν διατηρούν με άλλα τοπικά όργανα μνημόνια αμοιβαίας συνεργασίας.

Δ. Περιφερειακά Επιχειρησιακά Κέντρα Πολιτικής Προστασίας (Π.Ε.ΚΕ.Π.Π.)

Τέτοια κέντρα υπάρχουν δεκατρία (13). Είναι Περιφερειακά Επιχειρησιακά Κέντρα Πολιτικής Προστασίας τα οποία λειτουργώντας επί 24ωρου βάσεως, έχουν σκοπό :

1) Να συντονίσουν, σχεδιάσουν, εποπτεύσουν, οργανώσουν και υλοποιήσουν δράσεις αντιμετώπισης αλλά και παροχής συντονισμένης υποστήριξης στον αρμόδιο τοπικό όργανο ΠΠ. Επιπλέον, εργάζονται ως κέντρα συλλογής και επεξεργασίας πληροφοριών, για την ορθή εκτίμηση της κατάστασης και λήψη απόφασης.

2) Τα ΠΕ.ΚΕ.Π.Π. φροντίζουν για την ορθή και έγκαιρη ενημέρωση των πολιτών, ανανεώνουν καταλόγους εκπαιδευμένου προσωπικού, μέσω προς διάθεση και τέλος πόρων. Αυτά υποβάλλονται στο Σ.Ο.Π.Π. ή στους κατά περίπτωση εμπλεκόμενους φορείς, μαζί με την εισήγηση τους.

3) Δια του Π.Ε.ΚΕ.Π.Π., μετά την αρχική κινητοποίηση, ενημερώνονται άμεσα ο αρμόδιος Περιφερειακός Συντονιστής Πολιτικής Προστασίας της περιοχής. Αυτός με την σειρά του ενημερώνει τον επικεφαλής Π.Δ.Ε.Α., τους προέδρους των Τ.Ε.Σ.Ο.Π.Π - Π.Ε.Σ.Ο.Π.Π. και το Ε.Σ.Κ.Ε.ΔΙ.Κ.⁴⁰

Ε. Αυτοτελείς Διευθύνσεις Πολιτικής Προστασίας των Περιφερειών

Ο ρόλος της Αυτοτελούς Διεύθυνσης Πολιτικής Προστασίας σε κάθε Περιφέρεια, λειτουργεί υποστηρικτικά του μηχανισμού και είναι υπαγόμενη απευθείας στον Περιφερειάρχη. Αυτή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

1) Οργανώνει σχετικά με την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών, το έργο της πολιτικής προστασίας, στην περιοχή ευθύνης της περιφέρειας,. Στο πλαίσιο αυτό έχουμε την σύνταξη με ευθύνη του Περιφερειάρχη, σχεδίου αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και διαχείρισης των

---

⁴⁰ Το Εθνικό Συντονιστικό Κέντρο Επιχειρήσεων και Διαχείρισης Κρίσεων (Ε.Σ.Κ.Ε.ΔΙ.Κ.) αποτελεί Ειδική Κεντρική Υπηρεσία του Πυροσβεστικού Σώματος (Π.Σ.) και εποπτεύεται από τον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας. Ανακτήθηκε την 03/03/2022 από: <https://www.fireservice.gr/el/apostole-armodiotetes>

συνεπειών για καταστροφές και διάφορες απειλές, εντός του χώρου ευθύνης της Περιφέρειας.

2) Συμβάλλει στη λειτουργία του Π.Ε.Σ.Ο.Π.Π..

3) Δραστηριοποιείται Ευαισθητοποιώντας, προγραμματίζοντας και εκτελώντας δράσεις ενημέρωσης των πολιτών σε θέματα πολιτικής προστασίας.

Στ. Αυτοτελή Τμήματα Πολιτικής Προστασίας των Δήμων.

Ο κάθε Δήμος έχει ένα αυτοτελές τμήμα πολιτικής προστασίας, στο οποίο συντονίζει τις ενέργειές του ο εκάστοτε Δήμαρχος. Απαρτίζεται από προσωπικό με μόνη απασχόληση θέματα Πολιτικής Προστασίας. Το τμήμα αυτό παρακολουθεί :

1) Στα όρια του Δήμου την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση φυσικών και μη καταστροφών, σύμφωνα με τις οδηγίες των ανωτέρων κλιμακίων (περιφέρειας, κεντρικό). Ακόμη συντάσσει υποχρεωτικά ένα τοπικό σχέδιο αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών, με αποκλειστική ευθύνη του Δημάρχου.

2) Έχοντας υλοποιήσει αναγνώριση εκδήλωσης των καταστροφών, εκτίμηση και ανάλυση της επικινδυνότητας, παίρνει κάθε αναγκαία πρωτοβουλία, ενέργεια και δράση, καθώς επίσης συμβάλλει στη δράση των Τ.Ε.Σ.Ο.Π.Π..

3) Είναι υπεύθυνο για την ενημέρωση των δημοτών για θέματα πολιτικής προστασίας. Επίσης υλοποιεί προγράμματα εκπαίδευσης της Ακαδημίας Πολιτικής Προστασίας.

Ζ. Αποστολή της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας (Γ.Γ.Π.Π)

Η ανώτερη επιχειρησιακή δομή του Ελληνικού Μηχανισμού ΠΠ είναι η Γ.Γ.Π.Π.⁴¹ Η κύρια αποστολή της **Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας** είναι η μελέτη,

---

⁴¹ Η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (Γ.Γ.Π.Π.) συστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 4 του ν. [2344/1995](#) (Α' 212). Υπαγόταν στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη μέχρι το 2020. Από το 2021, υπάγεται στο νεοσύστατο υπουργείο κλιματικής κρίσης και πολιτικής προστασίας, (ΠΔ υπ' αριθμ. 70/2021).

επεξεργασία, και ο σχεδιασμός, καθώς επίσης η οργάνωση και ο συντονισμός των δράσεων πολιτικής προστασίας όλων των εμπλεκόμενων κρατικών και μη φορέων, στοχεύοντας στην πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών.

Η. Αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας (Γ.Γ.Π.Π)

Η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (Γ.Γ.Π.Π) είναι υπεύθυνη για τα εξής:

- 1) Να ορίσει την Εθνική Πολιτική Ελάττωσης του Κινδύνου Καταστροφών και προτείνει την έγκρισή της στη Διυπουργική Επιτροπή Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας. Έπειτα ελέγχει την εφαρμογή αυτής σε εθνικό επίπεδο.
- 2) Συνεργαζόμενη με τους αρμόδιους φορείς και υπηρεσίες, πραγματοποιεί έλεγχο στον εθνικό σχεδιασμό για την Πολιτική Προστασία.
- 3) Έχοντας ως βάση το πιο ενήμερο εθνικό σχέδιο αντιμετώπισης κινδύνων και καταστροφών, Προμηθεύεται όλα τα υλικά και μέσα, που απαιτούνται.
- 4) Προσβλέπει στην αξιοποίηση της γνώσης από διάφορα επιστημονικά, ερευνητικά και ακαδημαϊκά ιδρύματα, που έχουν αποκτηθεί μετά από έρευνες. Αυτός είναι ο λόγος οικονομικής ενίσχυσης διαφόρων σχετικών προγραμμάτων.
- 5) Είναι υπεύθυνο για την διατήρηση φάκελων στους οποίους καταγράφονται λεπτομέρειες για όλες τις μεγάλες καταστροφές που έχουν λάβει χώρα.
- 6) Σε περίπτωση επεισοδίου καταστροφής, οργανώνει την απομάκρυνση⁴² του πληθυσμού μιας περιοχή, με την βοήθεια Περιφερειακών Κέντρων Πολιτικής

---

⁴² Η λήψη της απόφασης για την οργανωμένη απομάκρυνση των πολιτών αποτελεί ευθύνη των κατά τόπους Δημάρχων, οι οποίοι έχουν τον συντονισμό του έργου πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση της καταστροφής σε τοπικό επίπεδο. Όταν η εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή μπορεί να επηρεάσει πάνω από έναν (1) Δήμο, η απόφαση λαμβάνεται από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη, ο οποίος μπορεί να εξουσιοδοτήσει σχετικώς τον οικείο χωρικό Αντιπεριφερειάρχη. Όταν η εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή μπορεί να επηρεάσει πάνω από μία Περιφέρεια, η ανωτέρω απόφαση λαμβάνεται από τον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, ή, σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματός του, από τον νόμιμο Αναπληρωτή του στο Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας, τον Διοικητή του Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας, και εκτελείται από τους αρμόδιους Περιφερειάρχες και Δημάρχους. Ανακτήθηκε την 03/03/2022 από:

Προστασίας (ΠΕ.ΚΕ.Π.Π.) και του Ενιαίου Συντονιστικού Κέντρου Διαχείρισης Κρίσεων (Ε.Σ.ΚΕ.ΔΙ.Κ.).

7) Να κάνει κοινωνούς τους πολίτες για την Πολιτική Προστασία, ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν κάθε είδους καταστροφή ή έκτακτη ανάγκη, σε επίπεδο γενικής ενημέρωσης ή παροχής ειδικών οδηγιών.

8) Εγκρίνει και ελέγχει τα σχέδια όλων των εμπλεκόμενων φορέων και υπηρεσιών, μέσω της εφαρμογής τους σε σενάρια ασκήσεων και σε πραγματικές συνθήκες.

9) Για την ανταλλαγή επιστημονικής ή υλικής βοήθειας από και προς άλλες χώρες, συνεργάζεται με αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς και αντίστοιχους φορείς πολιτικής προστασίας άλλων χωρών.

Θ. Εθνικό Συντονιστικό Κέντρο Επιχειρήσεων και Διαχείρισης Κρίσεων (Ε.Σ.Κ.Ε.ΔΙ.Κ.) του Πυροσβεστικού Σώματος

Ο Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας εποπτεύει αυτή την ειδική κεντρική υπηρεσία του Π.Σ. Υποστράτηγος Π.Σ. έχει τον επιχειρησιακό συντονισμό για την κινητοποίηση των διατεθειμένων εναέριων μέσων. Αυτό εκτελείται κατόπιν έγκρισης του Αρχηγού του Πυροσβεστικού Σώματος. Το κέντρο έχει τις εξής αρμοδιότητες:

1) Κατόπιν διαταγών της ιεραρχίας έχει τον επιχειρησιακό συντονισμό της κινητοποίησης των πυροσβεστικών δυνάμεων, μέσων και εξοπλισμού, σε 24ωρη βάση.

2) Δύναται να αποφασίσει, για την διάθεση μέσων και προσωπικού του Π.Σ. σε φορείς άλλων χωρών, έπειτα από διακρατικές συμφωνίες που έχουν λάβει χώρα.

3) Στην υλοποίηση του Εθνικού Σχεδιασμού για την Πολιτική Προστασία στα τρία επίπεδα (εθνικό, περιφερειακό και τοπικό), είναι υπεύθυνο για την οργάνωση όλων των συναρμόδιων Υπηρεσιών.

Ο προϊστάμενος στο συντονιστικό κέντρο επιχειρήσεων του (Ε.Σ.Κ.Ε.ΔΙ.Κ.) προέρχεται είτε από τις Ένοπλες Δυνάμεις είτε από τα Σώματα Ασφαλείας και σε αυτό λειτουργούν οι κάτωθι Μονάδες:

1) Unit1 – SEALOPS (Μονάδα Χερσαίων και Θαλάσσιων Επιχειρήσεων), κινητοποιεί τις πυροσβεστικές, χερσαίες και θαλάσσιες δυνάμεις, σε περιπτώσεις συμβάντων μεγάλης έκτασης, σε όλα τα εδαφικά διαμερίσματα.

2) Unit2 – AIROPS (Μονάδα Εναερίων Επιχειρήσεων), προγραμματίζει τις εναέρια επιτηρήσεις και συντονίζει τη διαχείριση των επιχειρησιακά διαθέσιμων εθνικών, ιδιόκτητων ή μισθωμένων, εναερίων μέσων, που τελούν υπό τον έλεγχο του Ε.Σ.Κ.Ε.ΔΙ.Κ.. Όλα αυτά διατίθεται για επιχειρήσεις πυρόσβεσης, έρευνας και διάσωσης καθώς και για την τέλεση αεροδιακομιδών.

3) Unit3 – COMRES (Μονάδα Εμπλεκόμενων Φορέων), αρμόδια να εποπτεύει τον συντονισμό και την κινητοποίηση των ανά περίπτωση εμπλεκόμενων επιχειρησιακά στην πολιτική προστασία δυνάμεων.

4) Unit4 - EUCPM / RescEU (Μονάδα Ευρωπαϊκού Μηχανισμού και Διεθνούς Συνδρομής), υπεύθυνη για το τρόπο συμμετοχής του Ε.Σ.Κ.Ε.ΔΙ.Κ. στους μηχανισμούς ενεργοποίησης αντίστοιχων κέντρων σε διεθνές επίπεδο.

5) Unit5 - 112 (Μονάδα Ευρωπαϊκού Αριθμού έκτακτης Ανάγκης), συμπληρώνει τα είδη υπάρχοντα, που χρησιμοποιούνται, συστήματα ενημέρωσης και προειδοποίησης.

I. Εθνική Σχολή Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων

Η Εθνική Σχολή Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων συμμετέχει ενεργά σε συνεργασία με άλλους φορείς, σε ευρωπαϊκά ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα. Μπορεί να παρέχει στον χώρο της εκπαίδευσης και της έρευνας υπηρεσίες με αμοιβή ή άνευ αμοιβής, στον ιδιωτικό τομέα. Η Σχολή Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, εδρεύει στην Αθήνα και αποτελείται από τις Ακαδημίες του Π.Σ και της ΠΠ, καθώς και από το Κέντρο Ειδικών Εκπαιδεύσεων.

K. Κέντρο Μελετών Διαχείρισης Κρίσεων (ΚΕ.ΜΕ.ΔΙ.Κ.) «Crisis Management Studies Center»

Το εν λόγω κέντρο λειτουργεί με αυτοτέλεια οικονομικοί και διοικητικοί, με γνώμονα το καλό για το δημόσιο συμφέρον. Έχει ως σκοπό την διεξαγωγή θεωρητικής και εφαρμοσμένης έρευνας για την εισήγηση μελετών σε στρατηγικό επίπεδο, σε ότι αφορά στην ΠΠ, στη διαχείριση κρίσεων και απειλών στην εκπόνηση γνωματεύσεων ως συμβουλευτικό όργανο της Γ.Γ.Π.Π ή άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς.

Λ. Μόνιμο Επιστημονικό Συμβούλιο Πολιτικής Προστασίας

Το Μόνιμο Επιστημονικό Συμβούλιο Πολιτικής Προστασίας παρέχει συμβουλές στο Συντονιστικό Όργανο ΠΠ, για κάθε φάση κύκλου καταστροφών, σύμφωνα με τα καταχωρισμένα κάθε φορά, στην εθνική βάση δεδομένων είδη των κινδύνων και απειλών. Επιπλέον, υποστηρίζει σε θέματα τεχνολογιών εποχής με την κατάλληλη γνώση. Από τα θεσμοθετημένα όργανα της πολιτείας, συμμετέχουν στο συμβούλιο εκπρόσωποι, αλλά και από ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρυμάτων.

Μ. Επιτροπή Εκτίμησης Κινδύνου

Εργασίες των Δήμων ή Περιφερειών όπως καθαρισμού, αντιπλημμυρικής θωράκισης, διάνοιξης αντιπυρικών ζωνών και η συντήρηση του δασικού οδικού δικτύου, μπορούν να χαρακτηρισθούν ως κατεπείγοντα και άμεσης υλοποίησης, από την Επιτροπή Εκτίμησης Κινδύνου, ώστε ενημερώνοντας πλήρως την Γ.Γ.Π.Π ή οποιουδήποτε άλλο αρμόδιο φορέα του Δημοσίου, να αποφευχθούν προβλήματα στο μέλλον.

Ν. Ευρωπαϊκό Κέντρο Δασικών Πυρκαγιών- "European Center for Forest Fires" (ECFF).⁴³

Ασχολείται με το να συλλέγει χρήσιμα στοιχεία περί της πρόληψης, αντιμετώπισης και του οργανωτικού μηχανισμού δράσεων κατά των δασικών πυρκαγιών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Έρχεται σε επαφή με ευρωπαϊκά κέντρα, άλλους επιστημονικούς, δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς. Εκπονεί προτάσεις, αναλαμβάνει

⁴³ Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Δασικών Πυρκαγιών υφίσταται βάσει του υπ' αρ. AP/CAT (2000) 17 Ψηφίσματος της Ανοικτής Μερικής Συμφωνίας για την πρόληψη, προστασία και οργάνωση βοήθειας έναντι των φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών, η οποία κυρώθηκε με τον ν. 2031/1992 (Α' 54). Ανακτήθηκε την 26/1/2021 από: <https://www.forin.gr/laws/law/3832/n-4662-2020#!/?article=37982>

έργα που χρηματοδοτούνται από εθνικούς - διεθνείς οργανισμούς και πραγματοποιεί κάθε ανάλογη ενέργεια. Το Ε.ΚΕ.ΔΑ.Π. υποβοηθάτε στην αποστολή του από 9μελή Επιστημονική Επιτροπή Ειδικούς επιστήμονες καταξιωμένους και με εμπειρία σε δασικές πυρκαγιές.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σε κανέναν δεν αρέσει να ζει με τον συνεχή φόβο ενός πολέμου ή μιας μεγάλης κρίσης, ενώ οι αμυντικές προετοιμασίες ενέχουν πολλαπλό κόστος. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο στην πρώτη ευκαιρία, με το που φαίνεται ότι η διεθνής πολιτική εισέρχεται σε φάση σταθερότητας λησμονείται ότι ο πόλεμος ή κάποια μεγάλη κρίση ενδημεί στην διεθνή πολιτική εξαιτίας της άναρχης δομής του διεθνούς συστήματος. Αυτό το λάθος διέπραξαν πολλοί διεθνολόγοι μετά το τέλος τόσο του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου όσο και του Ψυχρού Πολέμου. Δυστυχώς στη δεύτερη περίπτωση οι χιμαιρικές απόψεις αυτού του είδους διαδόθηκαν και στη χώρα μας, η οποία δεν είχε την πολυτέλεια να αναλύει λανθασμένα το διεθνές περιβάλλον. Για παράδειγμα, γνωστοί Έλληνες ακαδημαϊκή διατείνονταν ότι υπήρχε «αρκετά μεγάλη πιθανότητα» δημιουργίας ενός παγκόσμιου περιβάλλοντος «συναίνεσης» των Μεγάλων Δυνάμεων. Στο περιβάλλον αυτό, οι οικονομικοί ανταγωνισμοί των Μεγάλων Δυνάμεων δεν θα επηρέαζαν τις πολιτικοδιπλωματικές τους σχέσεις, και θα χαράσσονταν μια κοινή στρατηγική για την αντιμετώπιση πλανητικών προβλημάτων όπως το χάσμα μεταξύ αναπτυσσόμενων και αναπτυσσόμενων χωρών ή η προστασία του περιβάλλοντος. «Αρκετά μεγάλη πιθανότητα» υποτίθεται ότι υπήρχε και για την δημιουργία ενός βαλκανικού περιβάλλοντος όπου θα επικρατούσε το απαραβίαστο των διεθνών συνόρων και η εδραίωση των δημοκρατικών πολιτευμάτων⁴⁴. Σήμερα αυτές οι αναλύσεις φαίνονται οριακά φαντασιόπληκτες. Το πρόβλημα όμως είναι ότι στο μεταξύ επηρέασαν σημαντικά την Ελληνική εξωτερική και αμυντική πολιτική, π.χ δημιουργώντας ένα κλίμα εφησυχασμού που επέτρεψε τις διαδοχικές μειώσεις της στρατιωτικής θητείας και ιδίως την παραμέληση των εξοπλιστικών προγραμμάτων. Κατά συνέπεια, η Ελλάδα σοβαρά απροετοίμαστη στην παρούσα περίοδο αυξημένης διεθνούς αστάθειας, την οποία είχαν εύστοχα προβλέψει άλλοι Έλληνες διεθνολόγοι.⁴⁵

⁴⁴ Βερέμης Θ – Κουλουμπής Θ (1994), *Ελληνική Εξωτερική Πολιτική, : Διλήματα μιας Νέας Εποχής*, (σελ 92-94), Αθήνα : Ι. Σιδερής.

⁴⁵ Πλατιάς Α (1995), *Το Νέο Διεθνές Σύστημα*, Αθήνα : Παπαζίσης .

Η γενικοί, φιλοσοφικού χαρακτήρα συνειδητοποίηση του ενδημικού χαρακτήρα του πολέμου στην διεθνή πολιτική, οδηγεί με την σειρά της στην προετοιμασία για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων στρατηγικών αντιπάλων, άμεσων ή ενδεχόμενων. Σε αντίθεση με την σύγχρονη Ελλάδα και την πολιτική της ηγεσία, η αρχαία Αθήνα του 490 π.χ και ο πολιτικός ηγέτης της Θεμιστοκλής κατέδειξαν όχι μόνο ορθή αντίληψη της περσικής απειλής, αλλά και αποφασιστικότητα στην λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση της. Η ιστορία έχει ως εξής:⁴⁶ Λίγο μετά την απόκρουση των περσών στον Μαραθώνα, οι Αθηναίοι ανακάλυψαν σημαντικά κοιτάσματα αργύρου στο Λαύριο. Η αρχική ιδέα ήταν να μοιραστεί ο άργυρος μεταξύ των Αθηναίων πολιτών. Εκ πρώτης όψεως αυτό φαινόταν αυτονόητο, ιδίως καθώς συμβόλιζε την νεοαποκτηθείσα πολιτική ισχύ του αθηναϊκού δήμου, μια γενιά νωρίτερα, το πολύτιμο μέταλλο θα είχε καταλήξει στα θησαυροφυλάκια του τυράννου Πεισίστρατου και των διαδόχων του. Εδώ όμως επενέργησε η σπάνια οξυδέρκεια του Θεμιστοκλή. Ο Θεμιστοκλής θεωρούσε ότι η Αθήνα δεν έπρεπε να βασίζεται στο ότι οι πέρσες δεν θα ξανάρχονταν, αλλά στο ότι θα ήταν έτοιμη να τους αντιμετωπίσει εάν και εφόσον εισέβαλαν ξανά στην Ελλάδα. Συνειδητοποιώντας την καθοριστική σημασία της θαλάσσιας ισχύος στον ελληνικό γεωγραφικό χώρο, εισηγήθηκε την συγκέντρωση του αργύρου του Λαυρίου στο δημόσιο ταμείο και την χρησιμοποίηση του για την ναυπήγηση πολεμικού στόλου. Ο αθηναϊκός δήμος στάθηκε στο ύψος των περιστάσεων, επέδειξε μεγάλη ωριμότητα και τελικά ενέκρινε την πρόταση του Θεμιστοκλή. Η Αθήνα ναυπήγησε 100 τριήρεις, οι οποίες αργότερα αυξήθηκαν σε 250. Έτσι γεννήθηκε η αθηναϊκή θαλασσοκρατορία, που ήταν ο ακρογωνιαίος λίθος του Χρυσού Αιώνα των Αθηνών. Δεδομένου του αποφασιστικού ρόλου που έπαιξε το αθηναϊκό ναυτικό στην μετέπειτα απόκρουση των περσών, της ανεκτίμητης συνεισφοράς της Αθήνας του 5^{ου} αιώνα στον Δυτικό πολιτισμό όπως τον ξέρουμε σήμερα, και του πόσο ευάλωτος ήταν ακόμη αυτός ο πολιτισμός σε στρατιωτική ήττα και κατάκτηση, η έγκαιρη αμυντική προετοιμασία των Αθηναίων ήταν γεγονός κοσμοϊστορικής σημασίας.

Υπάρχουν δύο έννοιες που συνοψίζουν περίφημα την παραπάνω ανάλυση. Η πρώτη είναι αυτό που στην στρατιωτική ορολογία ονομάζεται «αρχή της ασφάλειας»: δεν πρέπει να επιτρέπεται στον εχθρό να αποκτήσει πλεονέκτημα χωρίς να μοχθήσει γι' αυτό. Η απλούστερη εφαρμογή αυτής της αρχής είναι να κλειδώνεις το σπίτι σου όταν

⁴⁶ Ηρόδοτος, (2008) Ιστορίες, Z-H.J.F.C.Fuller, Οι Αποφασιστικές Μάχες που Καθόρισαν τον Κόσμο (μτφρ Κολιόπουλος Κων/νος) , Αθήνα: Ποιότητα.

φεύγεις ή να κλείνεις το τζάμι του αυτοκινήτου σου όταν το έχεις παρκάρει. Η δεύτερη έννοια είναι αυτό που στην σκακιστική στρατηγική ονομάζεται «προφύλαξη», δηλαδή η λήψη μέτρων για την εξουδετέρωση δυνατοτήτων του αντιπάλου προτού αυτές γίνουν απειλητικές. Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει ιδιαίτερης μνείας το στυλ παιχνιδιού του παλιού παγκόσμιου πρωταθλητή (1963 – 1969) Τιγκράν Πετροσίαν. Ο Πετροσίαν είχε βαθιά κατανόηση της σκακιστικής στρατηγικής και εξαιρετικά ανεπτυγμένη την αίσθηση του κινδύνου. Το αποτέλεσμα ήταν να εξουδετερώνει απειλητικές ιδέες των αντιπάλων του «είκοσι κινήσεις πριν τις βρουν» και να είναι απίστευτα δύσκολο να τον νικήσει κάποιος, ιδίως στα χρόνια της ακμής του.⁴⁷

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Αντιμετώπιση – Σχέδια

Η αντιμετώπιση των εκτάκτων αναγκών, όποια και αν είναι η προέλευση της απειλής, θα είναι αποτελεσματική αν υιοθετηθεί οριζόντια η λογική των τεσσάρων φάσεων που έχει αναπτύξει η Πολιτική Άμυνα διεθνώς και την οποία αξιοποίησε η Πολιτική Προστασία. Δηλαδή:

Μετριασμός – Πρόληψη: Περιλαμβάνει πολιτικές για την ει δυνατόν μη εμφάνιση των απειλών, με μέτρα

- α. Αποθάρρυνσης των πιθανών επίβουλων παραγόντων και
- β. Προληπτικής προστασίας των ευαίσθητων πιθανών στόχων.

Προπαρασκευή: Συνίσταται στην προετοιμασία για κάθε είδους απειλή και στην δημιουργία των προϋποθέσεων αντιμετώπισής τους. Εδώ εντάσσονται, μεταξύ άλλων:

- α. Η πιθανολόγηση των κινδύνων και η, κατά δύναμιν, καταγραφή τους, ανανεωμένη τακτικά.
- β. Η πιθανολόγηση και καταλογογράφηση των πιθανών στόχων.
- γ. Η προετοιμασία Σχεδίων, απλών, εύληπτων, λειτουργικών και εφαρμόσιμων.

⁴⁷ Πλατιάς Αθ. – Κολιόπουλος Κων/νος,(2015), *Η Τέχνη της Στρατηγικής*, (Κεφ 6), Αθήνα: Δίαυλος.

δ. Η δημιουργία, συντήρηση και λειτουργία υποδομών έγκαιρης προειδοποίησης και προστασίας πληθυσμού και υποδομών. Οι υποδομές αυτές, δημόσιες και ιδιωτικές, πρέπει να καταγράφονται σε διαρκώς ανανεωμένα ευρετήρια και να επιθεωρείται τακτικά η λειτουργικότητα και η αποτελεσματικότητά τους.

Η εκπαίδευση του προσωπικού χειρισμού των κρίσεων, εν γένει της Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης και του γενικού πληθυσμού στην εκτέλεση των βημάτων που προβλέπονται από τα Σχέδια. Η εκπαίδευση πρέπει να είναι γενική θεωρητική και πρακτική και μέσω ασκήσεων.

Η αποτελεσματική διασύνδεση των κρίσιμων κόμβων της Κεντρικής Διοίκησης, της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, της Αυτοδιοίκησης και της Κοινωνίας των Πολιτών. Η διασύνδεση αυτή θα πρέπει να έχει μεταξύ των κύριων στόχων της την αποτελεσματική και στοχευμένη διάχυση και διαχείριση της κρίσιμης πληροφορίας και την αποτελεσματική και ενιαία διοίκηση στο πεδίο των δυνάμεων που επιχειρούν.

Αντίδραση: Περιλαμβάνει όλες εκείνες τις ενέργειες που οφείλουν να γίνονται αυτοματοποιημένα με την πραγματική εκδήλωση της απειλής, ώστε να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή προστασία προσώπων, υποδομών και περιβάλλοντος. Κάλυψη πληθυσμού και ασφάλιση - προστασία υποδομών, έρευνα και διάσωση, επισιτισμός, ενεργειακή και εφοδιαστική επάρκεια, άμεση αποκατάσταση της λειτουργικότητας βασικών ζωτικών υποδομών, είναι μερικές από τις πτυχές της.

Αποκατάσταση: Περιλαμβάνει όλες εκείνες της ενέργειες για την επαναφορά των κανονικών ρυθμών ζωής, λειτουργίας και παραγωγής. Πρόκειται για το μέρος που έχει το μεγαλύτερο βάθος χρόνου υλοποίησης, αλλά, όπως αποδεικνύεται από την ελληνική διοικητική εμπειρία, είναι απαραίτητο αυτό να είναι εκ των προτέρων σχεδιασμένο στις βασικές του γραμμές, ώστε κάθε τυχόν καταστροφή να αποδεικνύεται ευκαιρία για μία καλύτερη νέα αρχή. Ειδικά για τα υφιστάμενα Σχέδια, **προτείνεται:**

A. Η δραστική μείωση του αριθμού τους, διότι συχνά υπάρχουν αλληλεπικαλύψεις και οι αρμόδιες υπηρεσίες αδυνατούν συχνά ακόμα και να τα μελετήσουν, πόσο μάλλον να τα αναθεωρήσουν ή να τα εφαρμόσουν. Η μείωση αυτή θα πρέπει να έχει ως βάση όχι πλέον τις διαρκώς μεταβαλλόμενες αρμοδιότητες των Υπουργείων, αλλά το φυσικό

αντικείμενο της προστασίας. Ενδεικτικά θα μπορούσαν να υπάρχουν Σχέδια με τα ακόλουθα αντικείμενα:

- Διασφάλιση προσωπικού και υποδομών για τις έκτακτες ανάγκες
- Διασφάλιση εφοδιασμού, μεταφορών και επισιτισμού
- Προστασία πληθυσμού
- Προστασία υποδομών
- Προστασία φυσικού περιβάλλοντος
- Προστασία πολιτιστικών αγαθών

Β. Η προσαρμογή των νέων σχεδίων στην λογική των τεσσάρων φάσεων, στην οποία ήδη αναφερθήκαμε.

Γ. Η ολιστική λειτουργικότητα των Σχεδίων σε ειρήνη, σε πολεμική περίοδο και σε περίπτωση ασύμμετρης απειλής, ή και σε συνδυασμό τους.

2. Οργανωτική Δομή

Προτείνεται η λειτουργία ενός δικτύου Αντιμετώπισης Έκτακτων Αναγκών. Το Δίκτυο αυτό αποτελείται από ένα βασικό πυρήνα (Γενική Γραμματεία Εκτάκτων Αναγκών) και από κόμβους δύο ειδών: ανά τομέα πολιτικής (Υπουργεία, Βουλή, κάποιες Γενικές Γραμματείες κατά περίπτωση) και ανά χωρικές ενότητες, κατά λόγο αρμοδιότητάς τους κατά τόπο και καθ' ύλη (Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, Περιφέρειες, Περιφερειακές Ενότητες και Δήμοι). Η «λογική» του Δικτύου έγκειται στην δυνατότητα

α. Αποτελεσματικού εθνικού συντονισμού σε επίπεδο χώρας.

β. Στην δυνατότητα ο κάθε «κόμβος» να μπορεί να λειτουργεί ως θεματικό ή κατά τόπο Κέντρο Επιχειρήσεων. Το προτεινόμενο Δίκτυο έχει αναλυτικά την ακόλουθη δομή:

Γενική Γραμματεία Έκτακτων Αναγκών: Προτείνεται η αλλαγή της ονομασίας της ήδη λειτουργικά επιτυχημένης και με σημαντική πρακτική διεθνή και εγχώρια πείρα Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, στην οποία όμως εντάσσεται και η Διεύθυνση Πολιτικής Άμυνας. Η υπαγωγή της νέας Γενικής Γραμματείας προτείνεται

να είναι στον Πρωθυπουργό ή στο Υπουργικό Συμβούλιο. Εναλλακτικά θα μπορούσε αυτή να υπαχθεί στο Υπουργείο Εσωτερικών. Η Γενική Γραμματεία θα έχει την ευθύνη του συντονισμού της σχεδίασης, του συντονισμού στην διαχείριση, μέσω του ήδη υφιστάμενου Κέντρου Διαχείρισης Κρίσεων, το οποίο λειτουργεί δικτυακά με τις Διευθύνσεις Εκτάκτων Αναγκών στα Υπουργεία και τις υπόλοιπες διοικητικές δομές εκτάκτων αναγκών στην αποκεντρωμένη διοίκηση και στην αυτοδιοίκηση και της εκπαίδευσης, σε σύνδεση και συνεργασία τόσο με το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, όσο και με τα σχετικά Σχολεία των Ενόπλων Δυνάμεων (π.χ. Σχολή Εθνικής Άμυνας) και των Σωμάτων Ασφαλείας.

Υπουργεία: Σε κάθε υπουργείο δημιουργείται μία Διεύθυνση Έκτακτων Αναγκών, με απευθείας υπαγωγή στον υπουργό, η οποία έχει την ευθύνη να εισηγείται τροποποιήσεις των Σχεδίων κατά λόγο αρμοδιότητας του υπουργείου, να λειτουργεί ως Κέντρο Επιχειρήσεων. Σε περίπτωση που η έκτακτη ανάγκη αφορά σε θέμα αποκλειστικώς του Υπουργείου, ή να εκπροσωπείται στο Εθνικό Κέντρο Διαχείρισης Κρίσεων,⁴⁸ να συντονίζει την Πολιτική Άμυνα και Πολιτική Προστασία σε σχέση με τις υποδομές και τους υπαλλήλους του Υπουργείου.

Η διάρθρωση των διευθύνσεων μπορεί να ακολουθεί το διάγραμμα των τεσσάρων φάσεων (ολιστική προσέγγιση) ή να περιλαμβάνει Τμήμα Πολιτικής Άμυνας, Τμήμα Πολιτικής Προστασίας και Γραμματεία. Εννοείται ότι η Διεύθυνση οφείλει να είναι και χωρικά σε απόλυτη εγγύτητα με το γραφείο του Υπουργού, ώστε η πολιτική ηγεσία να έχει την ευχέρεια συμμετοχής κατά λόγο αρμοδιότητας στην διεύθυνση και διευκόλυνση των επιχειρήσεων, που διεξάγονται μέσω του Εθνικού Κέντρου Επιχειρήσεων, ή ακόμα και να λειτουργεί ως θεματικό Κέντρο Επιχειρήσεων, στην περίπτωση που η εμφανιζόμενη έκτακτη ανάγκη άπτεται μόνον ή κυρίως πολιτικών και δομών της αρμοδιότητας του Υπουργείου.

Αποκεντρωμένες Διοικήσεις: Προτείνεται η δημιουργία Διεύθυνσης Εκτάκτων Αναγκών με διάρθρωση, υπαγωγή και αρμοδιότητες αντίστοιχες με εκείνες των Υπουργείων, αλλά σε τοπικό επίπεδο και σε σχέση με τον ειδικό κύκλο αρμοδιοτήτων

---

⁴⁸ Με φυσική παρουσία υπαλλήλου ή δικτυακά (το προτιμότερο) εφ' όσον υπάρχουν επιτέλους οι κατάλληλες ψηφιακές υποδομές.

κάθε Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Με φυσική παρουσία υπαλλήλου ή δικτυακά (το προτιμότερο) εφ' όσον υπάρξουν επιτέλους οι κατάλληλες ψηφιακές υποδομές.

Επισημαίνεται η θετική επίπτωση που θα είχε η δυνατότητα να μπορεί η Διεύθυνση να στηρίξει την λειτουργία Περιφερειακού Κέντρου Διαχείρισης Κρίσεων, σε δίκτυο με το Εθνικό Κέντρο, ώστε ο Γενικός Γραμματέας ή, σε περίπτωση μείζονος περιστατικού, κεντρικό κλιμάκιο να μπορεί επιτόπου να διαχειρίζεται τις καταστάσεις.

Περιφέρειες: Προτείνεται η δημιουργία Διεύθυνσης Εκτάκτων Αναγκών με διάρθρωση, υπαγωγή και αρμοδιότητες αντίστοιχες με εκείνες των Υπουργείων, αλλά σε τοπικό επίπεδο. Όσα αναφέραμε παραπάνω ισχύουν κατ' αναλογία και εδώ.

Περιφερειακές Ενότητες: Προτείνεται η δημιουργία Τμήματος Εκτάκτων Αναγκών, για το σύνολο των εκτάκτων περιστατικών εμβέλειας νομού.

Δήμοι: Προτείνεται η λειτουργία Γραφείου Εκτάκτων Αναγκών με άμεση υπαγωγή στον Δήμαρχο. Οι δήμοι, μετά τον «Καλλικράτη», έχουν χωρικό και διοικητικό μέγεθος που επιβάλλει πλέον την ενεργό συμμετοχή τους σε τοπικό επίπεδο στην υλοποίηση Σχεδίων Πολιτικής Άμυνας και Πολιτικής Προστασίας, πολύ πέραν των παλαιών αρμοδιοτήτων τους να συντηρούν καταφύγια και σειρήνες! Επίσης έτσι θα μπορούσαν να συμβάλουν και στην σχεδίαση, καθώς έχουν τοπικά πολύ καλύτερη εποπτεία τόσο των «στόχων» και του τρόπου προστασίας τους, όσο και των διαθέσιμων ανθρώπινων δυνάμεων και υλικών πόρων. Ο ρόλος που έχει σήμερα η Ελληνική Αστυνομία, ως βασικός οργανωτικός φορέας της Πολιτικής Άμυνας, μπορεί να συνεχισθεί, αλλά με εμπλουτισμό από την συμμετοχή των Δήμων, των οποίων τα ληξιαρχεία μπορούν πλέον να συμβάλουν καθοριστικά στην αποτελεσματική στελέχωση των Μονάδων Έκτακτης Ανάγκης, που θα αντικαταστήσουν της Μονάδες Εφεδρείας. Εννοείται ότι το πεδίο που ανοίγεται για δράση των εθελοντών είναι τεράστιο.

3. Αρχιστράτηγος

Ακανθώδες υπήρξε διαχρονικά το ζήτημα του ποιος είναι ο διατάσσων σε περιπτώσεις Έκτακτης Ανάγκης. Το υφιστάμενο «Δόγμα Αρχιστρατήγου» θα μπορούσε να τροποποιηθεί σε «Κυκλικό Δόγμα Αρχιστρατήγου». Δηλαδή η φύση της εκάστοτε αντιμετωπιζόμενης Έκτακτης Ανάγκης να προσδιορίζει τον «αρχιστράτηγο»: Η πολεμική ένταση επιβάλλει τον Αρχηγό ΓΕΕΘΑ, οι φωτιές τον

Αρχηγό του Πυροσβεστικού Σώματος κλπ. Το βασικό ρόλο ωστόσο παίζει εν προκειμένω η άρτια σχεδίαση και η άριστη εκπαίδευση, που θα δημιουργήσουν τους απαραίτητους αυτοματισμούς.

4. Διοικητικό στυλ

Άμεσα συνδεδεμένο με την πρόταση για «κυκλικό Δόγμα Αρχιστρατήγου» είναι το ζήτημα του στυλ διοίκησης: Το ζήτημα αυτό είναι πιο περίπλοκο στην αντιμετώπιση, διότι έχει να κάνει με διαφορετικές διοικητικές νοοτροπίες. Το στρατιωτικό ιεραρχικό συγκεντρωτικό στυλ διοίκησης (Control and Command) θα πρέπει να μετριασθεί με την εφαρμογή διοικητικών τεχνικών που λαμβάνουν περισσότερο υπ' όψιν την πολυμορφία και την διοικητική και οργανωτική ιδιαιτερότητα των πολλών «παικτών», οι οποίοι αναπόφευκτα εμπλέκονται σε έναν ενιαίο «οργανισμό» αντιμετώπισης Έκτακτων Αναγκών.

Εν προκειμένω η Ενοποιημένη Διοίκηση (αγγλικός όρος Unified Command⁴⁹) ως μέθοδος διαχείρισης έκτακτων γεγονότων, παρέχει την απαραίτητη αποτελεσματικότητα και ευελιξία, χωρίς να εμπλέκεται με την εσωτερική δομή και ιδιαίτερη φύση των εμπλεκόμενων φορέων, καθώς στοχεύει στο αποτέλεσμα και όχι πλέον στην διαδικασία. Η Ενοποιημένη Διοίκηση μάλιστα δεν είναι καθόλου άγνωστη μέθοδος διοίκησης στα στελέχη του στρατεύματος. Εννοείται ότι αυτή η διαφοροποίηση θα πρέπει να συμπαρασύρει και άλλες «κληρονομικές» αγκυλώσεις, όπως η υπερβολική εμμονή στην διαβάθμιση πληροφοριών, ακόμα και όταν αυτές δεν είναι στην πραγματικότητα άξιες τέτοιου χαρακτηρισμού.

5. Στελέχωση

Η στελέχωση μίας τόσο κρίσιμης δομής θα πρέπει να γίνεται από υπαλλήλους με ειδική εκπαίδευση στην διαχείριση κρίσεων και να είναι ομοιογενώς ανομοιογενής από πλευράς ειδικοτήτων. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί σε στελέχη προερχόμενα από την Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης / Τμήμα Πολιτικής Προστασίας, ενώ θα πρέπει να επιδιωχθεί η αναπλήρωση του ήδη καταργηθέντος αυτού τμήματος με κάποια σοβαρή εκπαίδευση διοικητικών στελεχών. Επισημαίνεται ότι κατάλληλο

⁴⁹ Δες ενδεικτικά σύντομη περιγραφή σε online εγχειρίδιο της FEMA:
43 http://training.fema.gov/EMITWeb/IS/IS100b/SM/06ICS100b_SM_Aug2010.pdf.

διοικητικό στέλεχος δεν είναι μόνο αυτό που διαθέτει κάποια ειδική γνώση, σχετική με το αντικείμενο, αλλά κυρίως το στέλεχος που μπορεί να ασκήσει πραγματικά σύγχρονη διοίκηση, αποτελεσματικά και αποδοτικά. Οι απόστρατοι αξιωματικοί μπορούν να αξιοποιηθούν στο προτεινόμενο σχήμα, όχι ως προϊστάμενοι, αλλά ως στελέχη διασύνδεσης με το στράτευμα, ενδεχομένως μέσα από ένα σχήμα εθελοντισμού.

6. Εκπαίδευση

Η εκπαίδευση στην νέα, ενοποιημένη πολιτική διαχείρισης κρίσεων, τόσο η εισαγωγική, όσο και η επιμόρφωση, θα πρέπει να προβλέψει τρεις βασικές ομάδες – στόχους: Τα στελέχη των δομών Εκτάκτων Αναγκών, τους λοιπούς άμεσα ή έμμεσα εμπλεκόμενους υπαλλήλους και μέλη της κοινωνίας των πολιτών και τον γενικό πληθυσμό. Για την σχεδίαση ενός σοβαρού προγράμματος θα πρέπει να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες τόσο των παλαιότερων στελεχών όσο και πολλών άλλων εν ενεργεία, που θα διεύρυναν το ενδιαφέρον και την χρηστικότητα των σπουδών, χωρίς να τις επιμηκύνουν απαράδεκτα.

Η Σχολή ΠΣΕΑ του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης & Προστασίας του Πολίτη θα μπορούσε να δικτυωθεί με το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του ΕΚΔΔΑ, αλλά και με άλλα ειδικά σχολεία των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας. Η εισαγωγική εκπαίδευση θα πρέπει να ανανεωθεί, ώστε να αποφεύγονται οι συνήθεις ταυτολογίες, να μικρύνει ελαφρά η διάρκειά της και να μην περιλαμβάνει αντικείμενα που είναι αδύνατο να διδαχθούν με πληρότητα. Πρέπει να παρέχεται υποχρεωτικά όχι μόνο στα στελέχη που υπηρετούν στις σχετικές υπηρεσιακές δομές, αλλά σε όλους όσοι εμπλέκονται στην διοίκηση περιπτώσεων Έκτακτης Ανάγκης. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δίδεται στην προσομοίωση. Ταυτόχρονα είναι απαραίτητη η υποχρεωτική διαρκής επιμόρφωση ανά τακτά χρονικά διαστήματα και με θεματολογία που να προκύπτει, μεταξύ άλλων, από αιτήματα των υπηρεσιών, από την αξιολόγηση και επιθεώρηση δομών και από τα αποτελέσματα των ασκήσεων.

Αντί επιλόγου

Αν η Πολιτική Σχεδίαση Έκτακτης Ανάγκης εξακολουθεί να αποτελεί προτεραιότητα και δεν πιστεύουμε ότι πρέπει να εγκαταλειφθεί, οφείλουμε να την ανασχεδιάσουμε, προσαρμόζοντάς την στην κοινωνική, πολιτική, διοικητική και οικονομική

πραγματικότητα της χώρας και βέβαια να μελετήσουμε επιτέλους την σχετική πλούσια πρακτική στο εξωτερικό. Ο ανασχεδιασμός αυτός, κατόπιν και της συνοπτικής μελέτης της διεθνούς πρακτικής, οδηγεί αβίαστα στην ενοποίηση με την Πολιτική Προστασία.⁵⁰

Αριθμός Λέξεων: 14.826

Παναγιώτης Ι. Βιολέτης
Σχης(ΠΖ)

---

⁵⁰Ζαφείρης Π , Διαχείριση Καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, από https://www.academia.edu/10921785/Emergency_management_A_holistic_proposal_for_restructuring_and_merging_Civil_Defense_and_Civil_Protection_public_policies

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Α» ΣΤΗΝ**ΑΤΟΜΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ****Βιβλιογραφία****α. Ελληνόγλωσση**

Πλατιάς Αθ. – Κολιόπουλος Κων/νος,(2015), *Η Τέχνη του Πολέμου του Σουν Τσου*, (σελ 215), Αθήνα: Δίαυλος

Πλατιάς Αθ. – Κολιόπουλος Κων/νος,(2021), *Η Τέχνη της Στρατηγικής*, (σελ 58), Αθήνα: Δίαυλος.

Πανουργιάς Π(2004), *Κύπρος: Η αποχώριση της ελληνικής Μεραρχίας την 29^η Νοεμβρίου 1967.Εθνική μειοδοσία, Β΄ έκδοση συμπληρωμένη* (Αθήνα : Ινστιτούτο του βιβλίου)

Πανουργιάς Π(2004),(σελ 109 – 110)

Επίσημη ιστοσελίδα Υπουργείου Εσωτερικών Γαλλίας
(http://www.interieur.gouv.fr/securite_civile)

Νόμος αριθμ. 2004-811 για το εκσυγχρονισμό της πολιτικής προστασίας της 13 Αυγούστου 2004 σχετικά με την οργάνωση της πολιτικής άμυνας.

Βερέμης Θ – Κουλουμπής Θ (1994), *Ελληνική Εξωτερική Πολιτική, : Διλήματα μιας Νέας Εποχής*, (σελ 92-94), Αθήνα : Ι. Σιδερης.

Πλατιάς Α (1995), *Το Νέο Διεθνές Σύστημα*, Αθήνα : Παπαζίσης .

Ηρόδοτος, (2008) *Ιστορίες*, Z-H.J.F.C.Fuller, *Οι Αποφασιστικές Μάχες που Καθόρισαν τον Κόσμο* (μτφρ Κολιόπουλος Κων/νος) , Αθήνα: Ποιότητα.

Πλατιάς Αθ. – Κολιόπουλος Κων/νος,(2015), *Η Τέχνη της Στρατηγικής* , (Κεφ 6), Αθήνα: Δίαυλος.

Δες ενδεικτικά σύντομη περιγραφή σε online εγχειρίδιο της FEMA:
http://training.fema.gov/EMIWeb/IS/IS100b/SM/06ICS100b_SM_Aug2010.pdf.

Ζαφείρης.Π, Διαχείρισης Καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, από
https://www.academia.edu/10921785/ Emergency_management_A_holistic_proposal_for_restructuring_and_merging_Civil_Defense_and_Civil_Protection_public_policies

β. Ξενόγλωσση

Who said ‘Hope is not a strategy?’ <https://quotes.yourdictionary.com/articles/who-said-hope-is-not-strategy.html>.

Platias A (1986), *High Politics in small Countries*, (chapter 5), (Ph.D dissertation Cornell University)

David Gallina et al, (2002), *Military Advance in History* (Washington, DC – Falls Church, VA: Office of the Secretary of Defense for net Assessment – Information Assurance Technology Analysis Center)

Colin S. Gray,(2007) *Fighting Talk: Forty maxims on War, Peace and Strategy*(σελ 24-27), Wastport, CT and London: Praeger Security International.

Παναγιώτης Βιολέτης

Σχης (ΠΖ)